

Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

кафедра української літератури імені Михайла Возняка

**ІДЕЙНО-ЕСТЕТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ПОЕЗІЇ ВОЛОДИМИРА
ЗАТУЛИВІТРА**

Магістерська робота

студентки групи ФЛУМ-21з

Петрушки Вікторії Володимирівни

Науковий керівник –

Проф. Працьовитий

Володимир Степанович

Львів 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Традиції та новаторство	6
РОЗДІЛ 2. Простір і час у збірці «Зоряна речовина».....	17
РОЗДІЛ 3. Чорнобильська катастрофа у збірці «Полотно».....	27
РОЗДІЛ 4. Краса природи у збірці «Теорія крила»	37
РОЗДІЛ 5. Людина і природа у збірці «Тектонічна зона»	47
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	61

ВСТУП

Володимир Затулівітер (1944р.) був відомим українським поетом, літературним критиком і літературознавцем. Він народився 29 лютого 1944 року в селі Бучак на Черкащині, Україна.

Затулівітер прославився своєю поезією, яка характеризується глибоким ліризмом та філософським підґрунтям. У своїх творах він експериментував з мовою та структурою, створюючи оригінальні, інтелектуальні та розумові поетичні образи.

Автор був також відомий своїми критичними статтями, літературними есе та лекціями, в яких він аналізував сучасну українську літературу та писав про місце поезії в суспільстві.

Крім літературної діяльності, Затулівітер також працював в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, де разом з колегами проводив дослідження у галузі слов'янської літератури та релігійної поезії.

На жаль, Володимир Затулівітер помер 15 січня 2003 року, залишивши по собі багато значущих та цінних творів, які продовжують впливати на сучасну українську літературу.

Досліджували творчість автора багато сучасних дослідників, до прикладу В. Баранов¹, Н. Гнатюк², Ю. Царик³, Л. Снісар⁴, І. Павлюк⁵. Описували вони не тільки творчий шлях поета, але й аналізували його збірки. У своїй роботі ми зверталися не тільки до наведених вище дослідників, але до безліч інших.

Мова поезій Володимира Затулівітра, заснованих на мистецькій синестезії, – це окремий неповторний авторський словник: деталі, епітети – несподівані й точні, метафори – світової величі. Кожне слово є втіленням

1. Баранов В. Стаття про Володимира Затулівітра . Газета \Україна\, 2012. 4 с.

2 . Гнатюк Н. Національне обличчя держави . Слово Просвіти. 2012. 43 с.

3 . Царик Ю. Гордість землі української : до 70-річчя від дня народження Володимира Затулівітра. Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2014 рік. Суми: Сумська ОУНБ, 2013. 78с.

4 . Снісар Л. Післямова. Затулівітер В. Чаша жертвна. Київ: ТОВ «Задруга», 2009. 407 с.

5. Павлюк І. Позажанровик. Газ. Українська література. 2019. С. 4.

певного мистецького твору – пісні, картини, образка, статуетки тощо – в одній лексемі.⁶

Практика Затуливітра показує, що впродовж свого шляху він був непогамовним експериментатором, творячи високохудожні тексти. Певною мірою ризикованими видавалися його спроби вплинути на усталений хід «реакції» – подовжити або скоротити її тривалість, замінити один реагент іншим, збільшити або зменшити дозування реактивів, вести дослід у лабораторії або на відкритому повітрі... Проте письменник знайшов свою «золоту середину», не «скотився» в гадану оригінальність і не застиг в епігонському наслідуванні класичних взірців.

За спостереженням В. Моренця, викладеним у Національній спілці письменників України під час роковин від дня смерті митця, 15 січня 2013 р., «поезія Володимира Затуливітра – суто інтелектуальна. Можна було б твердити, що вона й безпредметна, але це не так. Вона репрезентує предметність особливого ґатунку – предметність, яка зумовлює тривалість впливу поетичної думки на реципієнта й сприяє її перетворенням у свідомості кожного.⁷

Мета запропонованої праці: проаналізувати поезії зі збірок Володимира Затуливітра та виокремити ідейно-естетичні параметри.

Завдання:

- проаналізувати збірки поезій Володимира Затуливітра;
- виділити ідейно-естетичні параметри поезії;
- виокремити часопросторові особливості;
- виділити філософський вміст у збірках.

Об'єктом є дослідження поезії зі збірок: «Тектонічна зона», «Полотно», «Зоряна речовина», «Теорія крила».

6. Науменко Н. Елементи мистецької синестезії у творчості Володимира Затуливітра. Науковий вісник. Філологія., 2020. 44 с.

7. Див. там само.

Предметом є ідейно-естетичні параметри виокремлених поезій із запропонованих нам збірок.

Джерельною базою слугували збірки Володимира Затуливітра, а саме: «Тектонічна зона», «Полотно», «Зоряна речовина», «Теорія крила»

Практична цінність роботи: аналіз творчості Володимира Затуливітра опрацювання дасть можливість використовувати ці знання на заняттях у школі чи вишах, а також примножить наші знання стосовно української літератури.

Теоретична цінність роботи: отримані результати розширять і доповнять літературні дослідження, що стосуються творчості Володимира Затуливітра.

Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1

Традиції та новаторство

Володимир Затуливітер – відомий український поет, літературознавець та перекладач. Затуливітер відомий своїм виразним поетичним стилем, який поєднує різні літературні традиції і техніки.

Поезії митця, яким притаманна філософська заглибленість, одухотвореність, різноманітність тематики й форм, висока художня культура, перекладались румунською, англійською, французькою, хінді, болгарською та деякими мовами народів СРСР. Він і сам активно працював у галузі поетичного перекладу. Лауреат літературних премій ім. Павла Лисенка та ім. Павла Тичини.

Письменник писав у інтерв'ю, що навчився читати з «Кобзаря» у чотири роки⁸. Вірші почав писати ще в студентські роки. Першою поетичною школою В. Затуливіта була літературна студія «Орфей», яка з 1954 року діє при Сумському педагогічному інституті, де збирається молодь, улюблена в рідну мову та літературу. Керівником цієї студії є Мінаков Микола Пилипович. Затуливітер починав творчу кар'єру як журналіст. Сторінки його журналістського життя ще не до кінця досліджені, але його статті, репортажі, замітки завжди чесні, красиві, сповнені знань про життя і людей.

Щодо його творчості то вона дуже різноманітна. Кожна зі збірок має свою тематику та особливість. Перші збірки автора привернули не абияку увагу: «Теорія крил» і «Сьогодення». Передмову до другої книги на підтримку поета написав академік і літературознавець Леонід Новиченко, у ній висловив слова вдячності.⁹ «Затуливітер належить до того класу поетів, які є глибокими,

8. Снісар Л. Володимир ЗАТУЛИВІТЕР: «Весни без недосвітів немає» [Електронний ресурс] Українська література. 2010. – Режим доступу до ресурсу: [warning: array_filter\(\) expects parameter 1 to be array, null given in /home/www/litgazeta.com.ua/htdocs/sites/all/modules/views/modules/node/views_plugin_argument_validate_node.inc on line 59..](http://warning: array_filter() expects parameter 1 to be array, null given in /home/www/litgazeta.com.ua/htdocs/sites/all/modules/views/modules/node/views_plugin_argument_validate_node.inc on line 59..)

9. Екфразис: вербальні образи мистецтва: монографія / за ред. Т.В. Бовсунівської; пер. з англ. І.Ю. Малішевської, з пол. та рос. Д.Е. Литовченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. С. 237.

емоційно насиченими ліриками, але водночас воліють втілювати свій ліризм у ретельно підібраних і об'єктивних формах»¹⁰.

У 1980 році розпочався його найплідніший період як поета. Опубліковані збірки творів: «Тектонічна зона» (1982), «Пам'ять глини» (1984), «Зоряний матеріал», «Полотно» (1986), «Початкова школа» (1988). У 1993 році В. Затуливітер підготував до друку збірку віршів «Триптих № 4» (2004; 2009), але за його життя вона не побачила світ. У цей період він також виступає як перекладач, редактор і організатор. Його оточували такі відомі студенти, як лауреати Шевченківської премії Ігор Римарук та Василь Герасим'юк. Про його твори писали Л. Новиченко¹¹, М. Слабошпицький¹², М. Ільницький, К. Пісоцький, Іван Драч та ін.

Академік Іван Дзюба відносив Володимира Затуливіта до справжніх поетів, які, залишаючись вірними собі, постійно перевищують себе, вимагають нових мовних якостей.¹³ У промові з нагоди 45-річчя від дня народження поета Івана Драча він скаже: «Володимир Затуливітер — одне з найвидатніших явищ у поезії. Одне і одне з найнедоступніших явищ».¹⁴

Останні роки свого життя Володимир Затуливітер жив і працював на Черкащині. Його десята поетична книга «Ненаписані пейзажі», збірка сонетів, оповідання «Діджа», «Пастух», «Пізнє піаніно транзистора», написані в районі Каніфа. Також він переклав книгу молдавського поета Миколи Дабіша «Крила під сорочкою» (1989), був одним із перекладачів «Вибраних литовських віршів» (1985). В архівах поета знайдено десятки прозових творів. До останнього дня був редактором видавництва «Фонд Соломії Павличко».

Творчість Затуливітра умовно поділено на кілька періодів. Перші його вірші, які виходили ще у 1960-х роках, характеризуються експериментами зі

10 . Затуливітер В. Пам'ять глини. Київ: Радянський письменник, 1984. 182 с.

11. Новиченко Л. Знайомтеся: Володимир Затуливітер. Затуливітер В. Теперішній час. Поезії. Київ, 1977. С.9.

12. Слабошпицький М. Час – як дистанція досвіду . Літературні профілі: літературно-критичні нариси. Київ: Радянський письменник, 1984. С. 266.

13. Дзюба І. Володимир Затуливітер: «Волію плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. С. 21.

14. Царик Ю. Гордість землі української : до 70-річчя від дня народження Володимира Затуливітра. Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2014 рік. Суми: Сумська ОУНБ, 2013. 80 с.

стилістикою та формою. Письменник був активним учасником так званого "шістдесятницького руху", який вносив інновації у літературу того часу. За років цього етапу творчості було написано перші збірки автора «Теорія крила»¹⁵ (1973) та «Теперішній час»¹⁶ (1977).

У другому періоді, починаючи з 1980-х років, Затулівітер зосередився на поєднанні різних літературних жанрів, зокрема поезії та прози. Він вважається одним з перших поетів, які в Україні почали експериментувати з прозою. Даний період був більш плідним для Володимира Затулівітра, було видано декілька збірок, «Тектонічна зона»¹⁷ (1982), «Пам'ять глини»¹⁸ (1984), «Зоряна речовина»¹⁹ (1985), «Полотно»²⁰ (1986), «Початкова школа» (1988), «Чорнозем» (1990)

Третій період творчості митця приходить на початок 2000-х років. З тих пір він продовжує активно публікувати свої поезії і прозові роботи. На жаль, Четвертий із триптиха»²¹ (2004; 2009), «Чаша жертвна»²², «Ненаписані пейзажі» (2009), «Тернова гора» (2012), «Битіє від Серафима»²³ (2018), були видані посмертно.

Творчість Володимира Затулівітра, як зауважує В. Науменко, – представляє собою «унікальний авторський словник, де кожне слово втілено в конкретному мистецькому творі». Оскільки поезії Володимира Затулівітра відрізняються філософським підходом до образності, вважаємо, що це питання потребує ближчого розгляду.

15. Затулівітер В. Теорія крила. Київ: Молодь, 1973. 107 с.

16. Затулівітер В. Теперішній час. Київ: Радянський письменник, 1973. 130 с.

17. Затулівітер В. Тектонічна зона. Київ: Молодь, 1982. 182 с.

18. Затулівітер В. Пам'ять глини. Київ: Радянський письменник, 1984. 182 с.

19. Затулівітер В. Зоряна речовина. Київ: Молодь, 1985. 104 с.

20. Затулівітер В. Полотно. Київ: Дніпро, 1986. 237 с.

21. Затулівітер В. Четвертий із триптиха. Київ: Факт, 2005. 176 с.

22. Затулівітер В. Чаша жертвна. Київ: Либідь, 2004. 368 с.

23. Затулівітер В. Битіє від Серафима [Текст] : [проза : до 75-річчя від дня народження В. Затулівітра]. Київ: Щек, 2018. 477 с.

В. Затуливітер – творець, який "бачить більше й глибше, ніж здатна спостерігати звичайна людина"²⁴.

Отже, метою нашого дослідження є спроба довести за допомогою образної символіки поетичної творчості, що ліричний герой – це він сам (В. Затуливітер). Кожен рядок його віршів виражає думки, бажання, біль та пошуки автора.

Затуливітер, звертаючись за "допомогою" до інших мистецтв, а саме, до музики та образотворчого мистецтва, запозичував структурні, композиційні та стилістичні елементи, черпав натхнення та описував словами те, що відчував. В результаті він зобразив багатогранний внутрішній світ особистості, передавши її емоційні стани й переживання.

Літературознавці вважають, що музичний елемент у поезії описано такими факторами: словесна музика (імітація музичного твору словами), мовна музика (фоніка, ритміка, динаміка тощо), аналогії музичної техніки та структури в поезії. Синкоповані ритми та імпровізаційний розвиток теми є спільними для джазової музики та верлібру. У вірші «Швидкість часу» Затуливітер переніс джазові мотиви в український міський простір, створюючи образ Боголюдини – архетипу творця світу.

Використання музичних символів, таких як музичні твори, інструменти, напрями, жанри та стилі, а також відомі музиканти (реальні та міфічні), підносить поезію та її музичний образ на вищий рівень – «музика як символ, що творить верлібр», та «верлібр як символ, що творить музику».

Вказане свідчить про присутність домінантної «постімпресіоністичної» характеристики у поезії Володимира Затуливітра, подібної до написання музики Клодом Дебюсі. Застосовуючи, нові гармонічні кольори та мазки, Дебюсі стримував динаміку, щоб не порушувати чари своєї "музики". Так само в поезії Затуливітра, якщо говорити про її особливості мовою граматичних термінів, «іменники» переважають над «дієсловами», а «прикметники»

24. Науменко Н. Елементи мистецької синестезії у творчості Володимира Затуливітра. Філологічні трактати. 2011. № 2, Т. 3.

відображають безмежну варіативність, переливаючись, затуманюючи й освітлюючи контури «бездієслівних» побудов.

В образотворчому мистецтві імпресіонізму, важливою деталлю є мазок, іноді розбризканий, здається недбало нанесений на полотно. Це є особливою частиною його унікального образу, що постійно переосмислюється.

Поетичні краєвиди Володимира Затуливітра, хоча їх вважають "імажиністськими", насправді прямо свідчать про авторове занурення в природу. Мальовані з натури поетичні пейзажі Затуливітра, проникнуті джазовою музикою, з часом перетворилися на «ненаписані пейзажі», які змальовують як самостійні речі, подібні до кантівських «речей-у-собі». Традиційні вишні пустотливо розквітають новим цвітом, на який прилітають нові бджоли. Людська фігура, яка вписана в пейзаж, сприймається не лише як частина природи, але і як цілісність вищого порядку, складена з почуттів і смислів, включаючи граматичні категорії і найпотаємніші прояви переселення душі. У цьому контексті письменник є безсумнівним послідовником Богдана-Ігоря Антонича, від якого він успадкував довгі ямби і зберіг поєднання поетичності й афористичності, аудаційні асонансні рими та палітру образів з «Зеленої Євангелії» – хронотопу дому під зорею, товариства сумних і кучерявих звірят, щирої дружби з духом Волта Вітмена, і аполінерівської містики міста. Використання символіки суміжних мистецтв у словесних творах дозволяє авторові демонструвати складну панораму художнього явища, яка складається з нових тлумачень символів. Створення нових значень традиційних символічних образів через синтетичний підхід до письма є одним з факторів, що дозволяє переглянути історично усталену концепцію особистого стилю Володимира Затуливітра, оцінити його сприйняття естетичних доктрин неоромантизму, імпресіонізму, експресіонізму на початку XX століття і шляхи створення нової стилістичної парадигми.

Творчість автора дещо схожа на мистецтво фрески, відомо, що це маленькі кусочки матеріалу з яких створюється єдине ціле. Так і вірші митця,

кожна строфа вміщує у собі щось досить важливе, але це стає зрозуміло, прочитавши наступну строфу.

Біографічні дані Володимира Затуливітра не мають вирішального значення. Його біографія досить коротка: народився, отримав освіту, проходив військову службу у Львові, працював у редакціях. Але незважаючи на це, він завжди писав. Відразу ж виникають асоціації: це все характерне для письменників шістдесятницького покоління і відтак пронизане «інакодумством». Це стає початком пошукової діяльності. Володимир Затуливітер походить із звичайної селянської родини, де головне було тяжко працювати.

У нас діди трактористи...

І долоні у діда –

Як зріз пня:

У кільця жорстокі,

Наче в пружину,

Зімкнулись життєві стежки²⁵

Усвідомлюючи цей світ, з якого вийшов поет, поступово починаємо розуміти його глибшу сутність: В. Затуливітер має прихований зв'язок з навколишнім світом, що вказує на нерозривну зв'язаність та невід'ємність одного від одного.

У своєму дитинстві В. Затуливітер також займався працею, хоч і була вона незначною, але приносила щастя, яке вражало в очах його батьків. А згодом звучить коротко і точно:

Ота земля, що носиш на підошвах,
сильніш урану – душу опромінить²⁶.

25. Дзюба І. Тернова гора: Поезії (В.І. Затуливітер; Передмова). Київ: Український письменник, 2013. 5с.

26. Затуливітер В. Тернова гора. Київ: Молодь, 2012. 71с.

Мабуть, саме з моменту свідомості своєї ролі у творенні історії та літератури, не долаючи викликів офіційного канону, Володимир Затуливітер продовжував працювати. Він постійно вдосконалював мову свого мистецтва, формував авторський стиль і шукав власну унікальність. При цьому, він завжди був у русі, долаючи перешкоди, зазнаючи втрати, намагаючись знайти притулок...

Цікавим аспектом аналізу образності творчості В. Затуливітра є дослідження Ю.А. Менделя під назвою «Синергетичний вимір художнього простору поезій Володимира Затуливітра», в якому досліджено персоніфікацію образів. Один з найпоширеніших образів у поезіях поета є образ-символ дороги. Тему дороги як теоретично-літературну проблему розглядали також інші дослідники, такі як Р. Харитоненко, О. Вертіль, Л. Новиченко, І. Дзюба і багато інших. Однак, досліджень, присвячених символіці дороги у творчості письменника, досить небагато, що підкреслює необхідність проведення подібного дослідження.

У поезіях В. Затуливітра часто згадується символ дороги. Аналіз лексичного матеріалу показує, що автор використовує переважно загальновживані слова. Синоніми до слова «дорога» є простими: путівець, стежка, стежина. Однак, сполучені з прикметниками, вони стають характеристичними: затишна дорога, нерозумна дорога, запобіжна стежка, золота дорога, дорога в гною по коліна і т.д. Саме ці сполучення передають духовний стан, в якому перебуває поет у певний момент часу.

Мені вже в білий світ пора,
бо шлях за клямку он торкає....²⁷

У книжці «Теперішній час» читаємо:

Як наших днів дорога ждала...²⁸.

27. Затуливітер В. Тернова гора. Київ: Молодь, 2012. 80 с.

а потім:

Вертайся! Не в минуле, звісно, –
додому, в завтрашнє село²⁹.

Вищезгадані строфи демонструють сполучуваність слів з їх переносними значеннями, що створює образні метафори. У цьому контексті естетична функція Володимира Затуливітра проявляється у сполученні слів з іншими словами в тематичному контексті. Кожне слово має асоціативно-образний зв'язок зі значенням інших слів, що створює уявний образ поета, який завжди перебуває в дорозі.

У 1977 році поет вагався щодо своєї майбутньої долі. Примусовий заклик повернутися додому звучить настільки переконливо, що може здатися, що Володимир Затуливітер відвідає або ж залишиться на своїй маленькій батьківщині. Епітет «завтрашнє» підкреслює впевненість в тому, що майбутнє обов'язково стане щасливим. Однак, це залежить від присутності справжніх людей, які співпереживатимуть один одному і не будуть віддавати народ за матеріальні блага. Такі люди для Затуливітера є «підлими», і це визначає його ключові цінності.

Збірка «Четвертий із триптиха» є найцікавішою і найціннішою в житті поета. І саме в ній знайдемо фразу: «Часу лишилося тільки для роботи». Вже в першому вірші збірки перед нами постає образ людини, яка проста й загадкова на «золотій дорозі». Вираз «золота дорога» повторюється в кожній строфі поезії і створює відповідний емоційний контекст. Чому саме «золота»? Саме тому, що золотий колір символізує святість, сонце і чистоту. Через це ми бачимо цю постать на небесах, вона виникає з небуття і повертається до Бога. Золотий колір також свідчить про Божественну Силу. Не маючи змоги повернутися додому, поет відчуває самотність і невпевненість у своїх можливостях.

28 . Затуливітер В. Тернова гора. Київ: Молодь, 2012. 85 с.

29. Див. там само. С.85

Через кожну наступну поезію постать змінює своє обличчя: то з'являється, то зникає. Існує осмислення всього, що було написано і досягнуто народом і самим поетом. Звучать ноти повернення додому і сумніви в тому, чи вдасться це зробити. Після багатьох випробувань і пошуків, поезія Володимира Затуливітра знову звучить з новою силою, він знайшов свій шлях додому. Саме тоді стало очевидним, що ніхто не потребує і не цікавиться самотністю, яка постійно його переслідувала. Самотність на нього налягала, як мертва стужа...³⁰

Золоті дороги усиляють у собі почуття суму, жалю, але не позбавили поета певності у тому, що він жив і створював для народу. Іван Дзюба дуже чутливо зауважив: «Дорога віддячилась йому, і він належить дорозі». У цьому - суть Затуливітрівського буття.

Отже, художня метафора поезій Володимира Затуливітра – це концепт дороги. Це саме поняття об'єднує всі збірки поета в одне ціле. У сприйнятті митця дорога має різне значення, оскільки в кожному контексті вона набуває свого семантичного змісту і отримує багато відтінків значення. З чим ширша поетика дороги, то більше розширюється її лексично-семантичне поле і ми краще розуміємо духовний світ автора.

Зокрема, Іван Драч свого часу назвав Затуливітра одним із найвидатніших явищ української літератури. Лауреат кількох літературних премій.

Володимир Затуливітер є одним з глибинних, емоційно насичених ліриків, які намагаються передати своє поетичне начало уважно проробленими та об'єктивованими формами. Він віддає перевагу слову та працює над архітектонікою образного задуму, над ліричним сюжетом і його втіленням в кожній строфі. Він шукає нові та потужні способи висловлення, відхиляє шаблони та простоту. Автор добре знає та любить оточення людей і праці, що виразно відображається в його віршах. Його герої міцно стоять на своїй землі і глибоко відчують свою спорідненість з природою та всім природним світом планети.

30. Семенюк Г., Гуляк А., Науменко Н. Літературна майстерність письменника. Київ: Сталь, 2015. 405 с.

В. Затулівітер є прихильником вибудованого сюжетного вірша та має велику вміння передати миттєвий ліричний момент, що пронизаний яскравими емоціями. У його філософській поезії присутня глибока та чиста лірична нота.

Творчість В. Затулівітра дає змогу судити про весь світ поезії, його принципи, уподобання та переконання. Його твори характеризуються філософським осмисленням особистого буття, дослідженням людського душевного життя, використанням метафор, насиченістю емоцій, універсальним узагальненням актуальних явищ сучасності, різноманітністю тем і форм, а також високою художньою культурою.

Мотиви, які присутні в творчості В. Затулівітра, включають філософське осмислення життя людини та її співіснування з космосом, наприклад, у збірці «Зоряна речовина», (космосом Усесвіту та власним духовним космосом), вибір морально-етичних координат життя і внутрішню свободу. Він також висловлює патріотизм і любов до своєї землі, почуття органічної співприналежності.

Отже, Володимир Затулівітер є не просто поетом чи письменником, він так званий експериментатор у даному виді мистецтва. У його творчості поєднано те, що на перший погляд неможливо поєднати, наприклад, філософські роздуми та опис пейзажів. Переважно у не живі образи, тобто предмети, автор вселяв душу, щоб передати глибинні відчуття.

У громадському, літературному та культурному дискурсах України ХХ століття значення творчості Володимира Затулівітра є унікальним. Ми не можемо стверджувати, що на його поезіях сформувалося молоде покоління нашої незалежної держави, проте не осмислити, не оцінити його творчості, не осягнути краси буденності й водночас величі мислення автора не маємо права. Поезія Володимира Затулівітра є досі ще не вивченою до кінця сферою емоційного впливу на читача.

Твори Володимира Затулівітра мають велику естетичну цінність для сучасності, оскільки вони втілюють сильну та вільну натуру митця, який не піддається зовнішньому тиску та залишається вірним самому собі. Його твори не далекі від сучасності, тому близькі кожному. Деякі поезії ніби написані у

сьогоденні. Його вірші чи навіть проза, наповнені впевненістю та водночас ніжністю, досить дивне поєднання, але це і є родзинкою. Кожна зі збірок відрізняється від попередньої, а це означає, що автор не стояв на місці, а розвивав свій таланти як письменника. Експериментував зі стилістикою, персонажами, історією та іншим. Момент, коли Володимир Затулівітер відмовився бути чийось письменником, а залишився при своїх інтересах, зробив його ще більше популярним та цікавим не тільки як митець, а як особистість, яка відстоює свої принципи.

РОЗДІЛ 2

Простір і час у збірці «Зоряна речовина»

Збірка «Зоряна речовина» є однією з найвідоміших творчих робіт Володимира Затуливітера. Ця збірка очолюється великими поглядами на природу, космос, місце людини у Всесвіті та пошуку сенсу існування.

Звернувши увагу, на образи, які використовував поет у своїх творах. Щодо космічних мотивів то митець часто використовує образи зорі, космосу та небесних тіл, щоб передати глибинні ідеї про Всесвіт і роль людини в ньому. Ці мотиви створюють поетичну атмосферу і додають метафізичного звучання його поезії, так як, наприклад, у даній цитаті: *«Пливе у всесвіті Земля. Ось цей горіх, зв'язав її корінням попід нами. Вузлом зв'язав. А крона угорі, тримає небо над людьми й ланами»*.

Також важливо виділити експериментальний стиль, який автор застосовує у своїх роботах. Використовує нестандартні форми та метрики для своїх віршів, що створює оригінальну поетичну текстуру. Він грає з ритмами, звуками та образами, створюючи враження музичності та фрагментарності, що додає естетичного значення його творам.

У збірці "Зоряна речовина" часто ведуться філософські роздуми, а саме роздуми про сенс життя, людський досвід існування. *«Народе мій! Тополею тягнуся увись твоїм підзоряним літам. Спішу просторим ріллям навздогінці сівалкою важких зернистих вуст»*. Затуливітер активно висловлює свої роздуми про природу людини, часу та невловимої природи істини.

Володимир Затуливітер використовує яскраві метафори та образи, щоб передати свої ідеї та створити враження у читача. Він використовує природні образи, такі як квіти, птахи, вітер, щоб зображувати емоції та почуття.

Простір і час, згідно з релятивістською теорією, яку підтримує більшість філософів, є нерозривною єдністю категорій натурфілософії, і вони не можуть бути відокремлені від інших категорій ні на практичному, ні на теоретичному рівні. Однак, автор у своїй збірці «Зоряна речовина» надає переважуючу роль простору і часу, керуючись законами натурфілософії.

Простір відображає взаємовідношення одного об'єкта відносно іншого, а час – тривалість та послідовність процесів. Кожна частинка світу має свої власні просторово-часові характеристики. Визначення простору і часу можуть бути різними через багатство їхніх властивостей, а також їхню дискусійність та гіпотетичність. Проте багато дослідників приймають, що простір – це форма існування матерії, яка визначається співіснуванням, взаємодією об'єктів, їхньою протяжністю та структурою. Час – це об'єктивна форма існування матерії, пов'язана з простором і рухом, яка визначається послідовністю, тривалістю, ритмами та темпами, розділеністю різних стадій розвитку матеріальних процесів³¹. У роботі "Феномен времени и его интерпретации" категорії протяжності та довготи (простору і часу) об'єднані в єдине поняття "процесуального простору"³².

Процесуальний простір у збірці "Зоряна речовина" має декілька рівнів: астрономічний, міфологічний, історичний та філософський. Категорії кінематографічності та сну виступають як специфічні виміри часопростору, що стимулюють різноманітність та різноматематичність сюжетів. Таким чином, хронотоп пов'язаний з основними концептуальними засадами збірки. Синтез пластів концептуального хронотопу створює форму відображення темпоральності та просторовості через свідомість ліричного героя. Час відображається через різноманітні просторові образи, які з'являються перед ліричним героєм або в його уяві. Тому концептуальний хронотоп нерозривно пов'язаний з перцепційним.

Перцептуальний часопростір у поетичному мовленні виявляється шляхом підпорядкування хронотопному континууму збірки натурфілософських категорій, таких як матерія, форма, рух, за діалектичними законами. Формо-матеріалістичне вираження хронотопу проявляється через ряд контактних та

31. Мендель Ю. Єдність матерії, руху, простору, часу [Електронний ресурс] / Ю. Мендель // Філософія – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrlib.net/filosofiya/714-yednist-materiyi-ruxu-prostoru-chasu.html>.

32. Ковалев С. Феномен часу і його інтерпретація. Харків: Колегіум, 2004. 415 с.

візуальних образів, які постійно переходять від одного вірша до іншого, що об'єднує твори в органічну цілісність: глина (кровообіг глини, глина праісторії, давнє глинище тощо), кров (водокрів'я, кровини часу, гусне кров, залізна кров метро тощо), хліб (дохлібна перепічка, паляниці, хліб, їдеш на хлібині тощо), вогонь (ватра, вогнище, багаття, жар тощо). Це зумовлює специфічну кольористику збірки, де червоний, сивий, чорний та золотий (осінній) переважають. Сила часу виявляється у абстрактно-матеріалізованому образі "слово".

З поезії «Досвітньому вікні»

«...безслівним словом переллюсь в прислів'я,
як у сторіччя – непомітний рік
уливсь...»
або

З поезії «Хліба поважчали, відполовіли...»

«Хліб ділиться на колоски й соломі
Ми ділимося на душі і людей.
Світ ділиться на вітряки і вітер,
вогонь тонкий – на полум'я і дим.
На балакучих і талановитих
час ділить рівним поділом годин»³³

У своїй поезії автор використовує символи для передачі різних образів ідей. У цьому фрагменті поезії, якісь символи є: "Хліб" – символ життя, прожитого дружніми імовірно блаженним і важкими хвилинами. "Колоски і солома" – можуть символізувати багатство і бідність, відокремлення сприймається шляхом принципу розділу. "Душі і людей" – позначає взаємозв'язок людей і того, що глибше ніж сама людина. "Вітряки і вітер" – вплив і сила часу і природи, символізують постійну зміну і перетворення. "Вогонь, полум'я і дим" – можуть представляти силу творчості, вогник, що

33. Затулівітер В. Зоряна речовина. Київ: Молодь, 1985. 11с.

живиться в душі, а також непостійність і похмурий аспект життя. *"Балакучі і талановиті"* – символізують стереотипи, котрі можуть призводити до розділу і зневаги. *"Години"* – символізують неперервність часу, який безперервно розподіляють усій людськості.

У цьому фрагменті поезії використовуються символи, які визначають основні теми розділу, зв'язку, зміни, сили та стереотипів.

У поезії 70–90-х років ХХ століття багато поетів використовували мотив безперервного руху та постійної дії, що відображав предмети і явища, що постійно змінюються. Це поєднувалося з мотивом тиші, який надав простір для роздумів і відображав стан спокою та внутрішньої гармонії.

У поезії *«Хліба поважчали, відполовіли...»* автор використовує паралелізм, що утворює градаційну систему філософських роздумів. Крім того, автор часто використовує хронотоп – просторово-часову категорію – у своїх поезіях, що допомагає виразити постійний рух і подальшу динаміку тексту. Мотив безперервного руху в поезії також використовується за допомогою дієслів руху, які створюють постійну динаміку та рухливість тексту.

У поезії *«Відповіді до кросворда»* мотив безперервного руху та постійної дії використовується через образ часу, який діахронічно розкриває порушення діалектичних законів.

З поезії «Відповіді до кросворда»

«Задерноваю кросвордний журнал

На інциденти- рікою,

Що бувають зі мною колись.

Коли пурхають зграйки тварюк,

Хоч листовки – фавністки пересувати на всю.»

У цих рядочках у неповторний спосіб поет Володимир Затуливер описує свою взаємодію з кросвордним журналом. Розглянувши образи, виділимо *"Задерноваю кросвордний журнал"* – зображує дію поета, який вирішує

кросворди. Це може вказувати на його витонченість та інтелектуальну діяльність.

Поезії Володимира Затуливітра наповнені певною символікою, "*Інциденти-ріка*" – може вказувати на труднощі та непередбачуваність, з якими стикається поет під час розв'язування кросвордів. Це може також вказувати на відчуття пригоди та емоційного звороту, які супроводжують цей процес. "*Зграйки тварюк*" – можуть символізувати літери, які поет пересуває на кросворді, вони можуть бути як живими іграшками, що привносять елемент гри та руху у поезію.

Основною темою цієї поезії може бути самопізнання, інтелектуальний стимул та задоволення від вирішення кросвордів. Поет виявляє свою групу в дії та зближується з кросвордами як засобом розвитку свого розуму і розваги. Він описує це з почуттям химери, сили та цікавості.

Усі ці образи, символи та теми створюють картину самопізнання, пригоди та задоволення від розв'язування кросвордів, яка потенційно може знайти відгук у читачів, збагачуючи їхнє розумове та емоційне досвіди.

Таким чином, мотив безпервного руху, постійної дії та мотив тиші характерні для багатьох поетів 70–90-х років ХХ століття. Гігантські та сильні, вугільно-сталеві крила нашої держави - це сільське село на степовій місцевості, зі стріхами з соломи та руськими волоссям.

Історичний шар представлений фактичними доказами, філософськими істинами, що витримали випробування часу, та емпіричним досвідом ліричного героя. Проте, кожна згадка про минуле має свою національну специфіку.³⁴ Будучи акцентованим на "нашому часі" в контексті національного простору, поезія"³⁵. Мотронівський монастир" досягає свого піку

У цій поезії використовується мотив ділення. Він пронизує весь вірш і символізує розділення різних аспектів життя та світу. Наприклад, хліб ділиться

34 . Новиченко Л. Знайомтеся: Володимир Затуливітер. Затуливітер В. Теперішній час. Поезії. Київ, 1977. 5 с.

35 .Див.там само. – 6 с.

на колоски й соломку, ми ділимося на душі і людей, світ ділиться на вітряки і вітер, вогонь тонкий – на полум'я і дим, а час ділить рівним поділом години.

Також звернемо увагу на згадані образи - колоски, соломку, вітряки, вітер, вогонь, полум'я і дим. Ці символи можуть мати різні значення, у цій поезії їх розуміють як представників звичних речей та явищ, що становлять світ навколо нас.

Митець у своїх поезіях стверджує, що час ділиться рівномірно для балакучих і талановитих. Це може вказувати на рівність перед часом, незалежно від рідної природи або обдарованості. Час – це універсальне поняття, що впливає на всіх людей рівномірним чином.

У цій поезії ми бачимо використання глибоких символів та образів, а також філософського підходу до теми ділення і рівності. Вона спонукає читача роздумати про природу світу, людини і себе, поглибитися в метафоричному та філософському просторі цих розділених речей ідеї.

Згадки про історію та вислови зарубіжних джерел також актуалізуються через українську сучасність.

«Пишуть, пишуть, пишуть автоскати...»

«Снишся тяжко:

сам собі собою.

Що вдієш, коли сни тобі такі...

а в торбі за плечима скаче кінь.

Скаче він –

як плаче у копита,

стома голками латаний стригун,

що планета,

бита-перебита,

*ще менша, ніж мала, що на бігу...»*³⁶

«...де завтра, вигаданий громом,

*нам вигидає імена»*³⁷

36. Затулівітер В. Зоряна речовина. Київ: Молодь, 1985. 12 с.

У цьому фрагменті поезії використовуються різні символи, які сприяють створенню тематики та передачі певних образів. До прикладу, "сни" – символізують внутрішній світ та підсвідомість поета. Вони можуть вказувати на його мрії, бажання, або навіть на його страхи та тривоги. Сни можуть бути спричинені думками та почуттями, які носить поет в своїй душі. "Сам собі собою" – означає, що поет проживає свої сни і помисли сам подорожує у власному внутрішньому просторі та досліджує світ власних думок та емоцій. Це може вказувати на самотність і самовдосконалення. "Торба за плечима" – символ мандрівника і незалежності. Це може вказувати на потяг до пригод, виривання зі звичного світу, а також на відділення від матеріальних проблем і зобов'язань. "Кінь" – символ сили, швидкості та енергії. Його скач відображає внутрішні турбулентності та емоційний напругу. Кінь може символізувати поета самого по собі, його поетичну натуру та бажання вибратися замкненості. "Стригун" - ознака ушкодження або потрібності ремонту. Зображення "стоми голками латаний стригун" може символізувати внутрішні болі і травми, які досліджує поет. "Планета, бита-перебита" – символ зруйнованого світу та кризи. Використання цього образу може вказувати на незадоволеність поета станом світу, його бажання побачити його зміненням або відновленням.

Основною тематикою цього фрагменту поезії може бути внутрішня боротьба, пошук себе та бажання вибратися замкненості. Поет розкриває свої сни, думки і почуття через символічні образи, які допомагають розкрити його внутрішній світ та станемо його душі.

Часово-просторові описи часто мають кінематографічні риси, що дозволяє існувати вторинним світам. Кінематографічність базується на пам'яті, уяві, асоціаціях ліричного героя, міфології, історії та алюзіях.

Сюжетні лінії поезій складаються з послідовних кадрів, що об'єднані одними темами та персонажами. Наприклад, у поемі "із Самотлора" сюжет

формується переходами від теперішнього часу до майбутнього уявного часу ліричного героя.

«Жаль, не дозволиш побачити,
як захистиш свій дипломний фільм,
з ким цілуватимешся в під'їзді
втікши з бенкету, як через місяць,
у річницю смерті
твого неспростимого дивака-батька...»³⁸

У даному фрагменті поезії ми можемо спостерігати наступні символи та образи. "*Дипломний фільм*" – символізує досягнення та розкриття власного потенціалу. Це може вказувати на важливість освоєння та захисту дипломних робіт як кроку до професійного зростання і самореалізації. "*Під'їзд*" – може символізувати приватну та особисту сферу. Це місце, де люди можуть зустрічатися в приватному, інтимному контексті. "*Бенкет*" – може символізувати офіційну подію або святкування. Це може вказувати на соціальні аспекти та зв'язки. "*Річниця смерті*" – символізує пам'ять та втрачене. Це може вказувати на жалобу та скорботу, пов'язані зі втратою близької людини. "*Дивак-батько*" – символізує складність та незвичайність батьківських стосунків. Це може вказувати на непередбачуваність та неперевіреність поведінки батьків.

Тематика цього фрагменту поезії може бути пов'язана зі зв'язками, втратою, жалем та складністю в особистому житті. Поет використовує символи та образи, щоб виявити різні емоції та стан цієї ситуації.

Поезія "*Щодня удосвіта...*" поєднує реальність з ірреальністю, створюючи плавні переходи між сном та реальністю. Це відрізняється від більш розчленованого хронотопу сну, побудованого на причинно-наслідкових зв'язках.³⁹

38. Затулівітер В. Зоряна речовина. Київ: Молодь, 1985. 80 с.

39 . Див. там само. 70 с.

«...сниться якась чудна, не сільська трава,
що росте навпаки, не вгору, –
і перші поїзди метро
чешуть їй коси шовкового коріння».

У даній поезії використовуються такі символи, як "*Чудна, не сільська трава*" – символізує щось незвичайне та неординарне, що може виникати у фантазіях або снах. Це може вказувати на бажання втекти від реальності та відчутти щось нове та вигадливе. "*Перші поїзди метро*" – можуть символізувати рух, швидкість та прогрес. Це може вказувати на зміни, що відбуваються в суспільстві та внутрішньому світі поета. "*Коси шовкового коріння*" – символізують природну красу, ніжність та елегантність. Це може вказувати на вроду та докорінну природність у світі снів та фантазій.

Тематика цієї поезії може бути пов'язана з уявним світом, мріями та фантазіями. Поет зображує несамовиту природу та прогрес у суспільстві через символи та образи, що виражаються у фантастичних мріях та візуальних образах. Це може вказувати на бажання втілити нове та незвичайне в реальному світі через поетичне мистецтво.

З огляду на вище вказані поезії, які були надані, здається, що немає єдиного автора чи спільної ідеї, яка їх об'єднує. Кожна поезія може мати власну унікальну тематику, символи та образи.

У поетиці збірки "*Зоряна речовина*" хронотоп має різні вияви – від глобального планетарного простору до абстрактного, символічного та конкретно-прикладного. Це впливає на метафорику, тематику та структуру поезій. Час виражається в різних ролях - як суддя, рушій, рецензент - як головний герой чи другорядний елемент.

Отже, простір за твердженням деяких теорій, до яких схиляється чимало дослідників, філософів – це є частина цілого, на практичному та на теоретичному рівні. Володимир Затуливітер у своїй збірці «*Зоряна речовина*»

акцент простору і часу робить, керуючись законами натурфілософії. У загальному, простір у даній збірці відображає поєднання одного предмета з іншим. Митець по-своєму порушує тему часу у збірці «Зоряна речовина», інколи дивно, але це додає родзинки його поезіям. Для сучасного світу діє прислів'я «чим дивніше, тим цікавіше».

У поетиці збірки «Зоряна речовина» хронотоп отримує кілька виражень: глобально (у планетарному плані), абстрактно, символічно, конкретно-прикладно. Володимир Затулівітер вибудовує ідею часопростору за філософськими законами, пов'язуючи його з натурфілософськими категоріями, скеровуючи за діалектичним законом. Процесуальний простір у поетиці збірки розкривається як контекстуальний і перцептуальний і має кілька пластів: астрономічний, міфологічний, історичний, філософський. Як специфічні різновиди часопростору виступають категорії кінематографічності та сну. Такі характеристики зумовлюють вагомий вплив хронотопу на металогію поезії, тематичну та сюжетно-структурну побудову текстів. Другорядно чи як головний герой, Час постає у різних іпостасях: час-суддя, час-рушій, час-рецензент.

РОЗДІЛ 3

Чорнобильська катастрофа у збірці «Полотно»

Володимир Затулівітер – це поет, який спеціалізується на глибокій та емоційно наснаженій ліриці. Він намагається передати своє ліричне відчуття через уважно відшліфовані й об'єктивовані форми. Він присвячує багато часу розробці образного задуму, ліричного сюжету та його втіленню у кожній строфі. Він заперечує шаблонні думки, лінощі і примітивність, шукає нових та потужних ходів. Володимир добре розуміє і цінує людське середовище та працю, тому його поезія ясна, виразна іноді навіть яскрава. Його герої стоять міцно на своїй землі і сильно відчують спорідненість з нею та природним світом.

Володимир Затулівітер – прихильник добре структурованої поезії з насиченою сюжетною лінією. Він має великий талант передавати ліричний момент через яскраві емоційні висвітлення.⁴⁰ Характерна риса його філософської поезії – глибока і чиста лірична нота.

Твори Володимира Затулівітра дають можливість зрозуміти його поетичний світ, його творчі принципи, уподобання та переконання. Філософський підхід є характерною ознакою його поезії, а також його дослідження внутрішнього життя людської душі, звернення до відносин між людиною та природою, минулим і сучасним, особистістю та народом, до прикладу: *«На полотні життя лягло відбиття вічності, мить в недосконалоості»*. Він також використовує метафори, щоб підкреслити почуттєвість та універсальність актуальних явищ⁴¹.

У творчості Володимира Затулівітра зустрічається широкий спектр мотивів, серед яких переважають мотиви філософського осмислення людського буття та гармонійного співіснування з космосом. Вибір між морально-етичними

40. Золотий рельєф: Володимир Затулівітер [Електронний ресурс] // Україна молода. 2010. Режим доступу до ресурсу: <https://web.archive.org/web/20131113045727/http://www.umoloda.kiev.ua/number/131/164/4261/>.

41. Історія української літератури XX століття : У 2-х кн. Кн. 2. друга половина XX століття / за ред чл.-кор. НАН України В. Г. Доника. Київ: Либідь, 1998. С. 84.

координатами є одним з головних мотивів, який відображається в його поезії. Також він акцентує увагу на внутрішній свободі, патріотизмі та любові до землі, а також на відчутті себе її невід'ємною частиною.⁴² *«Кожна крапля дощу стає краплиною жаги до світла»*, «світло» і є тою свободою про яку всі так нестримно мріють. Самотність також є важливим мотивом в його поезії, який відображає його унікальну та глибоку особистість.

Автор Володимир Затулівітер в своїх віршах виробляє почуття внутрішньої свободи, патріотизму та любові до рідної землі. У його поезії головний акцент на мотиві самотності, який розкриває його особистість, її унікальність, глибину та сповідальний характер. Затулівітер належить до філософських поетів, які уважно працюють над структурою образного задуму і його втіленням в кожній строфі. Він майстерно використовує слово для передачі миттєвого ліричного моменту, який виражається сильним емоційним спалахом. Його поезія пронизана глибокою і чистою ліричною нотою, яка є характерною для його філософської поезії. Він досліджує сутність людського буття, будні та свята людської душі, звертається до перехрещення мотивів, таких як людина і природа, сучасне і минуле, особистість і колектив. Використовує різноманітні теми і форми, що свідчить про його художню культуру. В його творчості зустрічаються мотиви внутрішньої свободи, патріотизму і любові до рідної землі, а також почуття органічного злиття з нею.

Поезія Володимира Затулівітра має велику естетичну цінність для сучасності. Він був надзвичайно самовідданим митцем, який не терпів жодних обмежень своєї творчості. Він був своєрідним "редактором" своєї власної совісті, яка нав'язувала йому необхідність залишатися вірним самому собі незалежно від обставин. І саме ця неторкана "цензура" дозволила йому написати книги, на якій він до сьогоднішнього дня пишається. Володимир Затулівітер відав перевагу своїй совісті й ідеї перед матеріальним

42. Дзюба І. Володимир Затулівітер: «Волюю плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. 21 с.

благополуччям і зручностями життя.⁴³ Його життя може бути прикладом втілення совісті, яка забезпечує незабутнє спадкування для наступних поколінь.

Твір «Полотно» 1986 Володимира Затуливітра має значення в своїй назві, яке може бути інтерпретовано кількома способами.

У заголовку «Полотно» читається символіка реального полотна, яке часто використовується для малювання, складання історій або подорожей у минуле. Це полотно може представляти життя, яке було перервано через Чорнобильську катастрофу, або втрати, які герої та народ України пережили.

Назва твору може також символізувати саму структуру суспільства і його зв'язки, які були зруйновані через катастрофу. Аварія на Чорнобильській АЕС не тільки спричинила фізичні наслідки, але також пошкодила соціальні, економічні та екологічні полотна українського суспільства.⁴⁴

Заголовок може також відображати бажання автора зробити пам'ять про Чорнобиль назавжди присутньою в свідомості людей. «Полотно 1986» відраховується назад у часі та нагадує про події, які не можуть бути забуті, і важливо знати та вивчати.

У цьому контексті назва «Полотно 1986» володіє глибоким символічним значенням, відображаючи трагічні наслідки Чорнобильської катастрофи і її вплив на суспільство та життя людей.

Твір базується на реальних подіях – Чорнобильській катастрофі. Автор докладно дослідив та використав історичні факти, свідчення очевидців та документальні джерела, щоб передати правдиву картину подій.

Затуливітер дає першорядне значення емоційному звучанню твору. Він вдається до використання заповітних спогадів та образів, щоб передати переживання героїв у зв'язку зі страхом, тривогою та горем, що спричинила катастрофа, *«За ширмами реальності скрипки творять безсмертя»*, вириваючи, цей рядок з контексту, зрозуміло, що реалії не такі прекрасні як ми того б хотіли.

43 . Дзюба І. Володимир Затуливітер: «Волю плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. 19 с.

44 . Сопронюк О. Трагічна даль Володимир Затуливітер. Асоціація українських письменників. 2014. 18 с.

Через використання символіки та метафор, автор створює глибинний психологічний образ трагедії. Наприклад, "полотно" в назві твору може символізувати життя, яке було перерване через катастрофу, або втрати, які герої пережили.

Твір спонукає до важливих моральних питань, пов'язаних з роллю технології в суспільстві, безпекою та відповідальністю. Він схиляє читача розглядати етичні аспекти ядерної енергетики та небезпеку неправильного використання цієї технології.

Затулівітер володіє особливим стилем письма, який поєднує драматичність, лірику та сувору реалістичність. *«У серці писані слів рядки, де чарівний мелодійний струмінь.»* Його описи та художні образи допомагають створити глибоке враження і відчуття присутності у подіях.

Ці особливості роблять твір "Полотно 1986" яскравим і відчутним для читача. Володимир Затулівітер розкриває не тільки фізичні наслідки катастрофи, але й її соціокультурний та психологічний вплив, підкреслюючи важливість пам'яті про події та необхідність вивчення минулого, щоб уникнути повторення подібних трагедій у майбутньому.

Історія написання твору «Полотно» 1986 Володимира Затулівітра починається після Чорнобильської катастрофи 1986 року. Автор особисто свідчив цю подію та був свідком її наслідків. Його власні досвіди та знання про ситуацію вплинули на його рішення написати твір про цю трагедію.

Написання «Полотна» 1986 було глибоким емоційним процесом для Затулівітра. Він бажав висловити свої переживання та передати глибину болю, страху та лиха, що спричинила катастрофа на Чорнобильській АЕС. Твір став способом для автора висловити свою глибоку занепокоєність стосовно наслідків ядерної енергетики та важливості забезпечення безпеки в цьому напрямку.⁴⁵

Після декількох років підготовки та досліджень, Затулівітер почав писати "Полотно 1986". Він акуратно вивчив історичні деталі, збирав свідчення

45 . Затулівітер В. Сумщина. Велика спадщина. Поезія. — Суми: Університетська книга, 2019. С. 254

очевидців, аналізував документи та отримував інформацію від експертів, щоб забезпечити максимальну достовірність своєї роботи.

Процес написання був складним, оскільки автор повинен був знайти прекрасну баланс між фактами та художньою інтерпретацією, щоб передати емоційну насиченість та глибину трагедії. Затулівітра використовував майстерно описи, символіку та метафори, щоб перенести читача в світ, зруйнований катастрофою.

«Полотно» було опубліковано в 2006 році і отримало велику критичну славу. Твір був визнаний як вагомий внесок у літературу про Чорнобиль та став важливим джерелом інформації та спогадів про цю трагедію.

Затулівітер продовжував працювати над цією темою, його дослідження та написання стали потужним внеском у вивчення і розуміння наслідків Чорнобильської катастрофи.

Збірка «Полотно» Володимира Затулівітера характеризується рядом ідейно-естетичних параметрів.

Володимир Затулівітер у своїй збірці "Полотно" проникає в глибину людського буття і аналізує поставлені філософські питання про життя, смерть, вічність, роль людини у Всесвіті, *«Все, про що мріяли, всі вряди-сльози - восьме розуміння»*. Він досліджує існування через поезію, надаючи особливу увагу духовним аспектам людського життя.

У збірці «Полотно» Затулівітер використовує новаторські поетичні техніки, експериментує з формою та стилем, вводячи нестандартні метричні розміри, діалоги, трансформації тексту. Він створює оригінальну поетичну структуру, яка допомагає передати його ідеї і враження.

Затулівітер користується різними символами та метафорами, щоб створити багатозвучне поетичне полотно. Він використовує образи природи, космосу, культурних та історичних алюзій для передачі внутрішнього світу, почуттів та ідеї.

Збірка «Полотно» відзначається глибокою рефлексією автора на власне місце у світі, на долю людства, а також на різноманітні аспекти життя.

Затулівітер піднімає складні питання про буття, час, мистецтво, любов та інші теми, що стимулюють інтелектуальний розвиток читача.⁴⁶

У своїй збірці Затулівітер багато уваги приділяє естетичному аспекту мови і поетичного звучання. Він використовує ритмічну структуру, вдосконалює мелодійність слів та фраз, щоб створити враження музичності поезії.

Твір «Полотно» Володимира Затулівітра є важливою частиною української літератури, в якій автор висловлює своє бачення тих складних часів. Аналізуючи твір, акцент падає на декілька ключових образів, тематик та символів, які відображають проблеми та стан суспільства у 1986 році.

Володимир Затулівітер використовує образ полотна як основний символ у творі. Полотно може мати кілька значень. По-перше, воно може символізувати «полотно життя», яке розгортається перед героями, їхні історії, долі та взаємозв'язки. По-друге, полотно може символізувати саме мистецтво, які створюють художники, та їхню здатність відтворювати дійсність. Образ полотна може бути сприйнятий як спосіб вираження історії країни та її народу.⁴⁷

Головною темою твору є Чорнобильська катастрофа 1986 року. Автор зображує події навколо вибуху на Чорнобильській АЕС та наслідки цієї катастрофи для людей, природи та суспільства. Також, в творі є моменти спогадів, руйнування, втрати і пам'яті.

У творі є кілька символів, які підкреслюють основні теми. Один з таких символів – птахи. Вони можуть вказувати свободу, але також можуть означати показник радіаційного забруднення навколишнього середовища.

Крім того, важливим символом є головний герой, який представляє собою не тільки свідків подій, а й знаряддя спогадів та носій історії. Він стає символом всіх людей, що пройшли через Чорнобильську катастрофу та мають свої власні історії.

46 . Затулівітер В. Українська літературна енциклопедія. В 5-ти т. Т. 2. Київ, 1990. 243 с.

47 . Затулівітер В. Українська літературна енциклопедія. В 5-ти т. Т. 2. Київ, 1990. 244 с.

Усі ці образи, тематики та символи в творі «Полотно 1986» допомагають автору передати тривожне становище Чорнобильської катастрофи, важливість пам'яті та вплив цих подій на суспільство й культуру. Твір також викликає роздуми про пострадянські часи та їх наслідки для України.

Важливість та мета твору «Полотно» Володимира Затуливітра полягають у тому, щоб привернути увагу до Чорнобильської катастрофи та її наслідків, а також зберегти пам'ять про цю трагедію. Основним завданням автора є збереження історичної правди, розповідь про події та моральні наслідки, які вони мали на українське суспільство.

Твір «Полотно» розкриває важливість пам'яті про минуле та необхідність навчання з минулих помилок. Він також викликає роздуми про могутність технології та її можливі наслідки. Автор наголошує на важливості екологічної свідомості та необхідності забезпечення безпеки людей і довкілля.

Мета твору полягає в тому, щоб зафіксувати деталі подій, що сталися у 1986 році, і передати їх переказом нащадкам. Автор хоче, щоб читачі зрозуміли вагомість цієї трагедії та усвідомили нерозумність деяких дій у сфері ядерної енергетики. Також, він прагне викликати співчуття до тих, хто постраждав через Чорнобиль, і показати, як звичайні люди були обурені та змушені збиратися до купи у важкій ситуації.

Окрім того, твір також дає можливість замислитися над поняттями пам'яті, історії та нашої здатності засвоїти та розуміти минуле. Він нагадує нам, що культурна пам'ять і наслідки історії можуть вплинути наші дії в майбутньому.

Загалом, важливість та мета твору «Полотно» полягають у тому, щоб нагадати людям про Чорнобиль, висловити глибоке співчуття до загиблих та постраждалих, а також показати необхідність вивчення історії та усвідомлення наслідків людських дій.

Часопростір у творі «Полотно» Володимира Затуливітра відтворює образи та події, пов'язані з Чорнобильською катастрофою. Твір перенесе читача до часу та місця, де відбулися ці події.

Часова рамка твору охоплює 1986 рік, коли сталася Чорнобильська катастрофа. Автор використовує елементи спогадів та флеш-беків, щоб показати ситуацію перед та після вибуху на Чорнобильській АЕС. Це дає можливість читачеві уявити собі події, їх наслідки та вплив на героїв твору.

Що стосується просторових рамок, твір розгортається переважно на території України – на Полісі та в Києві, де знаходиться Чорнобильська АЕС. Але можна також відчувати наявність Чорнобиля і його наслідків в інших країнах, оскільки ця трагедія мала глобальний вплив.

Затулівітер описує Чорнобильську катастрофу як подію, яка вплинула на фізичне середовище, а також психологічний стан та думки героїв. Він розкриває руйнування, занедбаність і пустелю, що оточує реактор. Постійний страх і загроза від радіації створюють атмосферу напруженості та тривоги в усьому творі.

Таким чином, часопростір у творі «Полотно» відтворює події, пов'язані з Чорнобильською катастрофою, та приводить читача до суспільства, що страждає від наслідків цієї трагедії.

Твір «Полотно» Володимира Затулівітра залишається важливим літературним проявом Чорнобильської катастрофи його значення залишається актуальним у сучасності. Дослідження, інтерпретації та обговорення твору продовжуються як серед літературознавців, так і серед тих, хто цікавиться вивченням історії та наслідків цієї події.

У сучасному світі те, що відбулося на Чорнобильській АЕС, має велике значення. Твір «Полотно» нагадує нам про важливість безпеки в енергетичній галузі, про потребу вивчення і уроки, які слід винести з даної катастрофи. Він також показує, як люди стикаються зі стриманням і воскресінням після великих трагедій, і їхню потребу зберегти пам'ять про події, щоб запобігти повторенню.

«Полотно» привертає увагу до проблеми ядерної безпеки, уламків індивідуальних та колективних долей, а також відображає глибину людських переживань. Твір продовжує стимулювати обговорення про теми екології,

наслідків технологічних аварій та ролі мистецтва в сприянні глибокому розумінню й самовираженню.

У сучасному світі «Полотно» Володимира Затуливітра залишається актуальним твором, який допомагає нам поглибити наше розуміння Чорнобильської катастрофи, а також відчуття і наслідки, які вона залишила у суспільстві та серед людей.

Отже, твір нагадує нам про важливість збереження пам'яті про такі трагедії, як Чорнобильська катастрофа. Втрати, які понесли люди, повинні бути вшановані та не забуті.

Політичні та соціальні наслідки: Твір показує, як Чорнобильська катастрофа вплинула на суспільство та індивідуальні долі. Він спонукає до роздумів про безпеку, екологію та наслідки недбалості у сфері технологій.

Потужна символіка: Назва «Полотно» має глибокий символічний зміст. Вона може відображати передачу життєвих сюжетів через малюнки або образи на полотні, а також руйнування політичних, соціальних та екологічних зв'язків.

Володимир Затуливітер створив оригінальний голос, який допомагає нам зрозуміти та відчути глибину трагедії та піднесеність польоту духу, що може народитися в ситуації кризи.

Твір містить не тільки літературну майстерність, але й використовує візуальні елементи такі як «полотно», створюючи поетичну атмосферу та зображуючи образне малювання подій.

Такі загальні висновки допомагають нам розуміти важливість твору «Полотно» та його внесок у літературний спадок, а також стимулюють глибокі роздуми та обговорення про трагедії та наслідки, що переживає людство.

Твір «Полотно» Володимира Затуливітра наразі не має широкого визнання поза межами України. Однак, можливість того, що літературні твори здобудуть популярність за межами своєї країни, існує завдяки перекладам, академічним дослідженням або участі в міжнародних літературних заходах. Вплив твору за Україною залежить від різних факторів, наприклад, наявності

перекладів на інші мови та інтересу літературних дослідників або видавців інших країн.

Для визначення сприйняття «Полотна» за межами України потрібно дослідити його наявність у міжнародних літературних колах, участь у літературних фестивалях, рецензії або критику від учених або критиків з різних країн та наявність перекладів на інші мови. Ці фактори допоможуть оцінити обізнаність про твір поза межами України та його вплив.

РОЗДІЛ 4

Краса природи у збірці «Теорія крила»

Збірка «Теорія крила» є однією з відомих творів поетичного напрямку Затуливітера. Вона була опублікована в 1973 році і зарекомендувала себе як важливий внесок у сучасну поезію. Збірка представляє собою збірку віршів, які поєднують природну метафорику та глибокі філософські роздуми.

У «Теорії крила» Затуливітер створює поетичну картину, в якій природа і поезія переплітаються, співіснують і доповнюють один одного. Вірші в цій збірці часто висвітлюють такі теми, як різні аспекти людського буття, взаємозв'язок між природою і людиною, а також роздуми про сенс життя і прагнення більш високого рівня свідомості.

Затуливітер використовує метафори та образи, щоб передати свої думки й почуття. Він експериментує із формою вірша, застосовує несподівані ритми і структури, що робить його поезію виразною та оригінальною.

«Теорія крила» отримала визнання в літературних колах та серед читачів, оцінюється за свою експресивність, глибину та естетичну цінність. У цій збірці Затуливітер розкриває свою унікальну поетичну манеру, визначаючи його як одного із визначних поетів свого покоління⁴⁸.

«Теорія крила» є свідченням розвитку поезії у 1970-х роках та внеском Затуливітера в українську літературу. Вона пропонує читачам нові погляди на світ, водночас надаючи мистецтву поезії нові сенси та ознаки творчості.

Володимир Затуливітер уже в своїй першій збірці віршів «Теорія крила», по суті, означив головні світоглядні акценти, що кореняться на природному відчутті земного ґрунту й незглибимому відчутті того, що дає політ крила поетичного.

Поєднання природного відчуття земного ґрунту і незбагненого відчуття, що дає крила поетичного, може створити унікальні та захоплюючі поезії. Поет черпає натхнення з природи, спостерігає за її красою та життєвим циклом, і відтворює ці враження у своїх віршах.

48 . Дзюба І. Володимир Затуливітер: «Волію плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. 21 с.

Відчуття земного ґрунту може втілювати закоріненість, стійкість та притаманну людям силу. Поет може описувати природу через образи землі, розкриваючи її різноманіття, текстуру та кольори. Це створює відчуття присутності і позитивно впливає на емоційний стан читача.

Незглибиме відчуття, що дає крила поетичного, може втілювати свободу, легкість та експресивність. Поет відчуває себе звільненим, незалежним від обмежень реальності, і відображає це у своїх віршах. Він використовує поетичну мову, метафори та образи, щоб передати свої почуття та емоції, створює атмосферу, що летить у небесах.

Поезія, яка об'єднує ці два відчуття, може бути динамічною і водночас глибоко висловлювати почуття та думки поета. Вона може грати на контрастах – суворість земного ґрунту поєднуючись з легкістю крил, демонструючи багатство людського досвіду та прагнень⁴⁹.

Такі поезії можуть описувати життя, природу, любов, роздуми про сенс життя та багато іншого. Вони надають можливість читачу відчути глибину та красу світу, а також викликати роздуми та емоції. Вони поєднують в собі природу, людський досвід та поетичну високу відчуттєвість, створюючи неповторний поетичний досвід для читача.

Ідея таких поезій полягає в поєднанні природного відчуття земного ґрунту і незбагненого відчуття, що дає крила поетичного. Вони мають на меті створити віртуальну подорож для читачів, дозволяючи їм пережити глибоке з'єднання з природою і божественним світом художнього слова.

Ці поезії спрямовані на передачу краси природи та внесення гармонії у світ людини. Вони можуть надихати, мотивувати і піднімати настрій читачів, спонукаючи їх замислитися над життям і роздумати про своє місце в ньому.

Метою таких поезій є створення зв'язку між природою і людиною, нагадуючи нам про наші корені і нашу взаємозалежність з природою. Це також може бути способом вираження поета, відтворення його почуттів, думок і філософії.

49. Дзюба І. Володимир Затулівітер: «Волю плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. 21 с.

Такі поезії можуть також виступати як форма рефлексії, за допомогою якої читачі можуть зануритися у свої внутрішні світи, споглядати світ очима поета і роздумувати про різноманітні аспекти людського буття⁵⁰.

Крім того, ці вірші можуть бути способом вираження поетичного образу світу, де природа і краса лежать у самому основі людського існування, надаючи глибоке задоволення і відчуття повноти життя.

Отже, ідея та мета таких поезій полягають у створенні зв'язку між природою, поетом і читачами, наділяючи їх можливістю почувати і розуміти світ навколо нас за допомогою поетичного мистецтва.

Збірка «Теорія крила» має декілька особливостей, які роблять її цікавою та значущою в контексті сучасної поезії.

Затуливітер використовує багатство образності і метафор, що дають його поезії особливу експресію. Образи природи, відтінки кольорів, звуки і всілякі сюжетні деталі створюють візуальність та глибину відображення поетичних ідей.

В збірці «Теорія крила» поет проводить філософські роздуми і пропонує різні теорії щодо життя, любові, смерті та інших важливих аспектів людського буття. Він спонукає читачів задуматися над глибинними питаннями та шукати сенс у своєму житті⁵¹.

Затуливітер експериментує з формою вірша, впроваджуючи несподівані ритми, структури та звучання. Це робить його поезію живою, оригінальною та виразною.

Збірка «Теорія крила» поєднує природний світ і поетичний світ, створюючи гармонію між ними. Через метафори природи, поет передає свої думки, почуття та споглядання світу, відображаючи його красу і магічність.

Затуливітер відомий своїм унікальним поетичним стилем, який поєднує сильну емоційність і глибоке філософське сприйняття світу. Він створює атмосферу, яка закликає до внутрішнього переживання та роздумів.

50 . Дзюба І. Володимир Затуливітер: «Волію плями — не правопис ліній». Український письменник. 2013. 21 с.

51. Затуливітер В. Золотий корінь. Зостатись у слові. Київ: Щек, 2019. 84 с.

Загалом, збірка «Теорія крила» відображає творчість Затуливітера та пропонує відчутні враження, метафізичні роздуми та естетичне задоволення для читачів. Її особливості полягають у сполученні природи, філософії та поетичного мистецтва, що робить її цікавим внеском у світ сучасної поезії.⁵²

У даній збірці «Теорія крила» акцент падає на поєднанні природи і поезії, а також на філософських роздумах та пошуку сенсу. Поет використовує образність та метафори, щоб передати свої думки та почуття, а також створити візуальні та емоційні враження. Він досліджує різні аспекти життя, любові, смерті та інших важливих питань, спонукаючи читачів задуматися про глибинність і сенс своїх душевних переживань.

Збірка «Теорія крила» залишається актуальною навіть у сучасному часі. Вона продовжує вражати своєю образністю, філософським підґрунтям та емоційністю, що здатні змусити читача замислитися над складними питаннями життя і виразити свої власні думки.

Поезія в цій збірці дотикається актуальних тем і проблематики сучасного світу, таких як місце людини у природі, сутність людської існування, пошук сенсу та глибше роздуми про життя. Вона справляє враження на читача своїми метафорами, що відкривають нові шари значень і дозволяють звернутися до особистих роздумів і рефлексії.

Збірка «Теорія крила» може знайти відгук у середовищі нового покоління читачів, оскільки поєднує в собі елементи класичної поезії з сучасним підходом. Вона надає можливість отримати глибинний задоволення від поезії і водночас заохочує до саморефлексії, що особливо актуально в нашому швидкоплинному та технологічному сучасному світі.

Таким чином, збірка «Теорія крила» є актуальною і важливою як для поціновувачів класичної поезії, так і для молодого покоління, яке зацікавлене у поглибленому розумінні світу і саморозвитку. Вона може стати відкриттям для нових читачів, що оцінюють зв'язок між природою і поезією, а також глибокий філософський зміст у поетичних творах.

52. Затуливітер В. Золотий корінь. Зостатись у слові. Київ: Щек, 2019. 85 с.

«Вставайте, батьку»

Вставайте, батьку: вже летять плуги!
Як птаство з вирію, на лан вертають.
Розкрилює вже Ворскла береги,
виводить зграї вод на перші трави.
Вставайте, батьку! В тупоті шляхів
такий над Слобожанщиною клекіт!
В печі доспів, як сонце, чесний хліб,
доспіло сонце в білопінних глеках.
Вставайте, батьку! І старих прикмет
навчіть мене — дорога ж не близенька:
у квітні пахне дощ — на щедрий мед,
парує лан — наллються, значить, зерна
важкі й тужаві — наче ваш кулак,
такий ще молодий, ще молодецький...
Є віщий у простих прикметах знак:
майбутнє із нічого не почнеться!⁵³

У вірші, наведеному вище, виявляється символічна образність та ідеї про пробудження і новий початок. Звернемо увагу на символіку даної поезії.

«Птаство з вирію» — символізує прибуття весни і повернення птахів, що пов'язано з плугами, кооперацією та роботою на землі.

«Ворскла» — річка, що розкрилює береги, символізує життєву силу, наповнюючи землю енергією і новим життям. «Хліб» — символізує працю, щиру та чесну їжу, що приносить благополуччя і знак гармонії з природою. «Білопіні глеки» — може вказувати на соковитість і плодючість природи, настання літа та достатку.

«Кулак» — символізує силу і робочий потенціал, показуючи, що досвід і мудрість старших поколінь передається молодим.

53. Затулівітер В. Теорія крила. Київ: Молодь, 1973. 107 с.

Метою вірша є заклик до активності, доходів, солідарності і праці. Він відроджує практичні та культурні цінності, пов'язані з роботою на землі. Ідея полягає в тому, що тільки через спільну працю і зусилля можна досягти процвітання і майбутнього благополуччя.

Вірш також висловлює повагу до старших поколінь і їх мудрості, закликаючи навчити молодих людей традиціям і знанням, які передаються через віковий досвід.

Загальна ідея вірша полягає в тому, що для досягнення успіху та розвитку суспільства треба працювати разом, керуючись природними циклами і мудрістю поколінь.

Запропонований вірш «Вставайте, батьку» є твором відомого українського поета та літературознавця Володимира Затулівітера. Героєм вірша є селянин, який отримує заклик йти на роботу на землю та приймати весняну працю.

У своїй творчості Володимир Затулівітер використовує класичний стиль написання, що характеризується простотою та доступністю мови. Він використовує образні поетичні засоби, такі як порівняння (наприклад, «як птаство з вирію») та символи (наприклад, «хліб» як символ праці та достатку).

Вірш «Вставайте, батьку» має підтекст патріотичного спрямування, створюючи образ сильного і працьовитого українського селянина, який реалізується в праці та залучає населення до спільних справ. Однак, поезія Затулівітера також має на меті втілити народність, етику та цінності українського суспільства.

Стиль написання Володимира Затулівітра характеризується ясністю та простотою. Він уникає складних конструкцій, використовує близькі до розмовної мови вирази та зображує звичайний життєвий досвід і проблеми селян. Це робить його творчість доступною для широкої аудиторії та надає їй міцного народного характеру⁵⁴.

54. Мендель Ю. Синергетичний вимір художнього простору поезій Володимира Затулівітра. Філологічні трактати. 2011. – №2. С. Т.3.

Володимир Затулівітер був популярним поетом в Україні у 20-21 століттях і відомий своїм зв'язком з національно-визвольним рухом. Його поезія відображає дух того часу, проте універсальність його творчості робить її актуальною й у наші дні.

Даний вірш «Вставайте, батьку» Володимира Затулівітера, написаний у другій половині 20-го століття, все ще має актуальність у сучасному світі. Хоча його зміст стосується праці на землі і активності у сільському господарстві, його повідомлення сприймається як заклик до праці та взаємодії у будь-якій сфері сучасного життя.

У сучасному світі люди все ще повинні працювати разом, співпрацювати та долучатися до спільних справ для досягнення успіху. Звернення до цінностей праці, природи та спільної взаємодії залишається актуальним у будь-якому контексті.

Крім того, вірш «Вставайте, батьку» має підтекст патріотичного спрямування, яке також може бути актуальним у сучасному часі. Він закликає до єднання і підтримки своєї країни, до активності у будівництві й розвитку суспільства.

Загалом, вірш Володимира Затулівітра має універсальне повідомлення, яке залишається актуальним незалежно від епохи. Він нагадує нам про важливість праці, співпраці та цінності природи, що залишаються важливими компонентами нашого сучасного життя.

У вірші «Вставайте, батьку» Володимира Затулівітра, художні засоби використовуються для створення образних і емоційних вражень, підсилення його змісту та виклику реакції у читача.

Порівняння, наприклад, «Як птаство з вирію, на лан вертають» або «В печі доспів, як сонце, чесний хліб». Порівняння в даному контексті зображають повернення птахів після зимової міграції або природну красу сонця та хліба, що приносять щастя і благополуччя.

Автор використовує образи, такі як «Ворскла береги розкрилює» або «білопіні глеки», що надають віршу візуальність та конкретність, розширюють його образний світ.

Вірш використовує символи, наприклад, «хліб», який символізує працю і достаток, «кулак» - силу і солідарність селянського класу, а також символізує мудрість старших поколінь.

Вірш має ритмічну структуру, створену повторюваними ритмічними схемами та парних рядків, що підкреслює мелодійний характер поезії. Також він має використання рими, що створює музичність у тексті.⁵⁵

За допомогою мовних засобів, таких як повтори, звернення, виклик на читача, автор прагне передати емоції та залучити читача до представленої ідеї.

Ці художні засоби не лише розкривають індивідуальний поетичний стиль Володимира Затуливітра, але й допомагають передати глибину змісту вірша, створюючи враження живих образів, емоцій та добре звучного ритму.

Вірш «Вставайте, батьку» Володимира Затуливітра не надає конкретної хронологічної або просторової інформації. Він фокусується на загальних темах праці, солідарності та образі землі.

Однак, вірш має національний контекст, оскільки автор Володимир Затуливітер є українським поетом. Він захоплюється українською природою та культурою, що може вказувати на простір України.

Загалом, «Вставайте, батьку» зосереджується на універсальних цінностях праці, співпраці та національного єднання, які можуть застосовуватися в будь-якому часопросторі.

У вірші «Вставайте, батьку» Володимира Затуливітра помітне патріотичне спрямування, що відображається через заклик до єднання, солідарності та активності для блага рідної країни. Роль патріотизму у цьому

55 . Наumenko Н.В. Образ макросвіту у мікросвіті художнього твору : монографія. Київ : Видавництво «Сталь», 2013. 356 с.

вірші полягає в ідеї спільної праці та підтримки, щоб покращити і розвивати свою землю.⁵⁶

Автор закликає «батька» (типовий образ господаря, лідера) встати та прикласти зусилля для блага рідного села, зазначаючи, що це стане основою для процвітання та щастя кожного мешканця. Цей заклик до патріотизму вирівнюється з акцентом на цінність праці і постійної боротьби за краще майбутнє.

Патріотизм у вірші символізує єднання, солідарність і прагнення до розвитку своєї країни. Він надихає людей покласти свої зусилля і робити спільні кроки для піднесення громади та суспільства в цілому.

Таким чином, патріотизм грає важливу роль у вірші, стимулюючи читачів бути активними, взаємодіяти та підтримувати свою країну для досягнення прогресу і благополуччя. Він виступає як міцний мотиваційний фактор, що спонукає до дії та нагадує, що краса та сильні сторони країни залежать від активності та зусиль її громадян.

Цей вірш зберігає свою актуальність у сучасному світі, оскільки висвітлює важливі теми праці, солідарності та національного єднання.

Універсальність: Затуливітер використовує загальні символи і образи, які можуть застосовуватися до різних контекстів і культур. Це робить вірш доступним для широкої аудиторії.

Вірш відповідає класичному стилю письма, використовуючи порівняння, образи та символи для підсилення його змісту і створення образних вражень.

Поезія має підтекст патріотизму та закликає до єднання, збереження та розвитку своєї країни. Це мотивує читачів до активності та співпраці у будь-якій сфері життя.

Вірш «Вставайте, батьку» привертає увагу своїм ритмом, звучанням та образністю, що робить його приємним для читання і насолоди.

56 . Царик Ю. Гордість землі української : до 70-річчя від дня народження Володимира Затуливітра. Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2014 рік. Суми: Сумська ОУНБ, 2013. 77 с.

Вірш Володимира Затуливітра має важливі поетичні та національно-патріотичні значення, залишаючись актуальним у сучасному світі. Його простота та загальновідомі символи роблять його доступним для різних читачів, а його емоційність може зворушити та надихнути на дії.

РОЗДІЛ 5

Людина і природа у збірці «Тектонічна зона»

Збірка «Тектонічна зона» є однією з важливих творів поетичного напрямку Володимира Затуливітра, яка була вперше опублікована у 1982 році. Ця збірка визнана одним з найплідніших періодів в творчості поета, де він демонструє свій унікальний стиль та есенцію свого мислення.

У «Тектонічній зоні» Затуливітер зосереджується на шуканні нових форм виразності та розкритті глибинних поетичних ідей. Ця збірка вражає своїми метафорами, експериментами зі звуками та ритмами, а також складними філософськими роздумами.

«Тектонічна зона» відображає місце людини в світі та її взаємозв'язок з природою. Поетичні тексти в цій збірці спонукають читача до роздумів над загальнолюдськими питаннями, висвітлюючи складність людського буття та пошук сенсу.

Творчість Володимира Затуливітра в цій збірці відзначається особливим формальним виразом, включаючи віршовані тексти, прозу та експериментальні поетичні форми. Ця збірка вражає своєю експресією, присутністю метафор та глибокою філософією⁵⁷.

«Тектонічна зона» стала важливим внеском у сучасну поезію, демонструючи творчість та розвиток Володимира Затуливітра як поета. Вона втілює його унікальний підхід до поезії, висвітлюючи глибинність та багатство його поетичного світу.

Збірка «Тектонічна зона» має кілька особливостей, які роблять її цікавою та значущою в контексті поезії В. Затуливітра.

В збірці «Тектонічна зона» Затуливітер експериментує з формою поезії, використовуючи нетрадиційні структури та ритмічні схеми. Це дозволяє йому створювати унікальні поетичні композиції та надавати їм особливий звучання.

57 . Десяті літературні читання пам'яті Володимира Затуливітра. 2012. С. 5.

Збірка багата на метафори, які освітлюють різні аспекти людського життя та стану світу. Затуливітер використовує метафори природи, відтінки кольорів та інші образи, щоб передати свої почуття, думки та емоції.

Збірка «Тектонічна зона» експлуатує глибокі екзистенціальні питання про життя, смерть, кошмари та зміст людського буття. Поезія спонукає читача до роздумів і пошуку сенсу у своєму існуванні⁵⁸.

Затуливітер володіє багатим словником та здатністю створювати образи, які привертають увагу читачів. Він володіє майстерністю використання прямої та переносної мови, що додає його поезії емоційну та експресивну силу.

«Тектонічна зона» пропонує філософські роздуми і запитання про природу людського існування, місце людини у світі та високі поняття, такі як любов, пам'ять та відповідальність. Це додає поезії глибини та стимулює читача до роздумів.

Збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра містить кілька основних ідей та мету, які надають їй особливий сенс і значення: пошук сенсу та істини: Однією з основних ідей в збірці є постійний пошук сенсу істотного у житті. Поет ставить філософські запитання про сенс існування, природу буття та місце людини у світі. Він роздумує про те, що робить життя цінним і як знайти своє власне місце сенсу.

У збірці видно постійний інтерес поета до взаємозв'язку між людиною та природою. Затуливітер використовує образи природи та елементів природи, щоб передати внутрішні почуття та почути природу як співучу частину людського світу⁵⁹.

Важливою характеристикою збірки є використання метафор та образів. Вони допомагають поету виразити складні почуття, пояснити концепції та створити глибші емоційні зв'язки з читачами.

58 . Газета «Україна молода». Архів оригіналу за 13 листопада 2013. Прочитовано 21 жовтня 2010.

59. Затуливітер В. Сумщина. Велика спадщина. Поезія. Суми: Університетська книга, 2019. С. 262.

Збірка містить роздуми про великі теми життя, такі як любов, смерть, пам'ять, час та багато інших. Ці роздуми мають філософську спрямованість і стимулюють читачів до роздумів, самовідкриття та рефлексії.

Мета збірки «Тектонічна зона» полягає в тому, щоб захопити читачів своєрідними образами, високою філософствующою глибиною та створити зворушливі враження, а також спонукати до самовідкриття та пошуку сенсу в житті. Ця збірка надає можливість зануритися у внутрішній світ поета та знайти власні відповіді на важливі життєві питання.

У збірці «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра, часопростір представлений як широка панорама, що об'єднує різні буттєві реалії та естетичні пласти.

Хоча збірка не дотримується конкретної хронології, вона пропонує широкий спектр часопросторових відтінків та пересувається між різними епохами та місцями. Присутність самого автора та його поезійних «я» є сприйняттям того самого простору та часу. В збірці наявні аспекти історії, сучасність, а також елементи міфології та містики.

Даний поетичний простір можна порівняти з «тектонічною зоною», де перетинаються різні пластини часу, місць та культур. Затуливітер створює світ, де поезія стає способом злиття розрізнених реалій та співіснування їх у єдиному просторі.

Цей аспект часопростору привносить багатство та глибину до збірки, дозволяючи поету експериментувати зі зв'язками між різними епохами та культурами, поєднуючи їх у єдине поетичне полотно. Це допомагає йому висловити свої ідеї та роздуми про сутність людського буття та його місце у світі.

Збірка «Тектонічна зона» створює враження, що часопростір перетинається в складній мозаїці, з'єднуючи різні шари та створюючи нову реальність, яка виявляється перед читачем. Це розширює можливості поезії та збагачує сприйняття твору.

Загалом, збірка «Тектонічна зона» є важливим етапом у творчості Володимира Затуливітера та відзначається своєрідним експериментальним підходом, метафоричністю, екзистенціальною тематикою, багатством мови та філософською глибиною. Вона відображає його унікальний стиль та надає читачам можливість зануритися в світ його поетичного мистецтва.

Збірки молодого поповнення 70-х, зокрема такого обдарованого його представника, таких як В. Затуливітер, засвідчують формування у кожного з цих поетів рис індивідуального стилю й у виборі теми, й в особливостях образного сприйняття дійсності.

Виразно заявлено засаду В. Затуливітра, як виявилася вона в його збірці «Тектонічна зона» (1977): перетворювальна праця людини не обов'язково пов'язана з фатальними наслідками для природи, вона теж може бути органічною часткою природи. Олюднення машинного світу в поета, «окрилення» плугів тощо йде від ідеї окрилення людської праці як діяння, творчості.⁶⁰

Ідейно-естетичні параметри поезії Володимира Затуливітра часто пов'язують з модерністськими мотивами, використанням складних образів та символіки, а також з прагненням до новаторства та поетичного експерименту. Збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра відзначається розвиненим ідейно-естетичним наповненням.

Поезія Затуливітра часто знаходиться на перехресті культурних, філософських та історичних контекстів. Він ідентичністю, людським досвідом, сенсом життя та відносинами між індивідами та суспільством.

Поезія Затуливітра часто має містичну атмосферу, в якій він досліджує глибинні філософські питання. Він ознайомлюється з питанням людського буття, існування, пошуку сенсу життя та співвідношення індивіда із Всесвітом.

Митець відомий своїм поетичним експериментом інноваційним стилем. Його поезія характеризується нестандартною метрикою, новаторським

60 . Затуливітер В. Золотий корінь. Зостатись у слові. Київ: Щек, 2019. 85 с.

використанням мови та неочікуваними образами. Це дозволяє йому виражати складні ідеї та створювати потужні враження у читачів.

Автор також експериментує з візуальним форматуванням своїх віршів. Він використовує нестандартні розташування слів, розриви між рядками та інші видовищні рішення, щоб створити новий вигляд поезії та змінити спосіб сприйняття тексту.

Збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра пронизана сучасністю та відображає важливі аспекти сучасного світу. Поет у своїх віршах звертається до сучасних проблем, явищ та стану суспільства. Він використовує сучасну мову, контекст і образотворчість, щоб передати свої думки та роздуми про сучасний світ.

У збірці «Тектонічна зона» простежуються поеми, які стосуються тем актуальних у сьогоденні - екології, технологій, політичних проблем, соціальних нерівностей та інших глобальних питань. Поет ставить питання про майбутнє людства, рухаючись в межах сучасних реалій.

Збірка також пропонує власний погляд поета на сучасність, змушуючи читачів подумати про своє місце у сучасному світі та відповідальність кожного за нього. Вона провокує роздуми про наші цінності, ставлення до оточуючих нас речей та явищ, а також про власні дії та вплив на середовище.

Простори сучасності в збірці відтворюються крізь призму переживань та сприйняття поета. Вони відбиваються в мові, образах та тематиці віршів, що робить збірку актуальною та цікавою для читачів, які цікавляться сучасним поетичним творчістю.⁶¹

Отже, збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра пропонує своєрідне ставлення до сучасності, знайомить з віршами, що коментують сучасні події та явища і відображають розуміння автором сучасного світу.

«Ґрунт України — це не просто чорнозем, суглинки, пісок. Як ми — живий, він тілом, зростом, душею й кров'ю в нас пішов». Це той ґрунт, який проростає «рудюю Криворіжжя, степовою пшеницею, братами Тютюнниками»,

61. Семенюк Г., Гуляк А., Науменко Н. Літературна майстерність письменника. Київ: Сталь, 2015. 405 с.

слобожанською говіркою, поетичним словом, виплеканим на берегах Ворскли і Дніпра.

Перше слово у вірші
я почав
із маминої шибки,
із хвіртки на батьковім дворищі.
Звучання того слова
перейняв
од скрипіння колиски,
од дзенькоту відра об цямрину,
од гортанних сурм Ворскли,
що саме повернулася з вирію
і сіла на лузі
в кінці городу.
(з вірша “Життя”, «Тектонічна зона»)⁶²

Вірш «Життя» збірки «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра захоплює своїм початком і першим словом - "я". Вже з самого початку поет залучає читача, вводить його в світ своїх роздумів і внутрішніх переживань.

Перше слово символічно, оскільки поет ставить себе як відправну точку у розумінні світу та життя. Воно відображає початок індивідуальної подорожі автора, його особистий досвід і перспективу на життя.

У цьому вірші «я» поєднується з маминою шибкою, хвірткою на батьковім дворищі та іншими образами, що створюють специфічну звучання того слова. Затуливітер використовує різні асоціації і звукові ефекти, які утворюють музичну та емоційну палітру.

62 . Затуливітер В. Тектонічна зона. Київ: Молодь, 1982. 182 с.

Вірш також містить посилання на колиску, відра, сурми, які створюють елементи звуку та ритму. Через це звучання першого слова стає живим і енергетичним, захоплюючим увагу читача.

Уривок про ворсклі, яка повертається з вирію і сідає на лузі в кінці городу, створює образне зображення селезінки. Це може символізувати повернення до коренів, до простоти та природи, де вірші автора беруть свій початок.

Аналізуючи початок вірша, слід зазначити, що поет використовує початкове слово «я» для створення особистого зв'язку з читачами і передачі своїх індивідуальних думок та сприйняття світу. Він захоплює увагу, створюючи відчуття присутності та інтимності, роблячи читача співучасником свого життєвого шляху та пошуку сенсу.

Збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра має свої особливості та сутність, які роблять її виразним твором сучасної української поезії.

Одна з особливостей цієї поезії – експерименти зі звуковими ефектами та ритмічною структурою віршів. Затуливітер використовує різноманітні звучання, грає зі словами, створюючи музичну та ліричну атмосферу. Це дозволяє поету експериментувати з мовою та створювати унікальні вірші, вражаючи своїх читачів.⁶³

Ще одна сутність поезії полягає в її здатності передати складні роздуми та філософські думки автора. Затуливітер висловлює свої думки про життя, любов, смерть, сутність людського існування та багато іншого, використовуючи образи, символи та метафори. Він проникає в глибокі думки та відчуття, наводячи на читачів роздумувати над сенсом життя та великими питаннями.

Третя визначна особливість поезії полягає у використанні різних культурних та історичних референцій, що об'єднують різні епохи та культури. Затуливітер включає міфологічні легенди, посилання на відомих літераторів та

63. Мендель Ю. Натурфілософська металогія лірики Володимира Затуливітра в контексті поезії 1970-1990 рр. Київ, 2012. 17 с.

історичні події, що збагачує поезію й робить її глибшою та багатшою. Це створює часопростір, де розміщуються різні фрагменти культурного спадку та ідей.

Збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра має сутність, що полягає в поєднанні експериментів зі звучанням та ритмікою, філософських думок та роздумів, а також використанні різноманітних культурних референцій. Це робить її поетичним твором, який захоплює увагу своєю музичністю, глибиною й експресією, і залишає помітний слід у сучасній українській літературі.

Збірка «Тектонічна зона» має багато образів, символів та інших важливих деталей, які сприяють розумінню поезій і виражають глибинні думки автора. Ось кілька з них, *«Мамина шибка»* – цей образ може символізувати початок життя, відношення до матері, родину та походження. Він може викликати почуття тепла, захисту та безпеки, а також нагадувати про важливість родинних зв'язків.⁶⁴ *«Хвіртка на батьковім дворішці»* – цей образ може вказувати на простоту, працьовитість та природність. Він може стверджувати цінність простого життя та пов'язану з ним природу. *«Скрипіння колиски»* – цей образ може викликати асоціації з дитинством, невинністю та спокоєм. Він може символізувати спокійні та безтурботні часи, які залишаються в пам'яті. *«Дзенькіт відра об цямрину»* – цей образ може викликати асоціації з повсякденним життям, працею та дрібницями, які можуть бути важливими і відображати широку палітру життєвих ситуацій. *«Гортанні сурми Ворскли»* – цей образ може вказувати на міць та витонченість звуку, а також на важливість історичних та культурних аспектів. Він може символізувати значення музики та мистецтва, а також національної самосвідомості.

Ці образи, символи та деталі відтворюються в поезіях збірки «Тектонічна зона» здатністю поета виразно передавати свої думки та емоції через

64. Царик Ю. Гордість землі української: до 70-річчя від дня народження Володимира Затуливітра. Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2014 рік. Суми: Сумська ОУНБ, 2013. 80 с.

зображення. Вони розкривають багатогранність поезій та стимулюють читачів занурюватися в мислення автора і сприймати світ крізь його образи та символи.

Збірка «Тектонічна зона» Затуливітра – це твір, який вражає своєю оригінальністю, майстерністю і глибиною. Вона не просто сукупність віршів, але й спроба автора відтворити власні думки, переживання і світосприйняття.

Одна з важливих характеристик збірки - це експеримент з мовою, звучанням і структурою віршів. Автор використовує різні ореоли звуків, мелодійні ритми і нестандартну метафорику, що відображається у його поетичному виразі. Це додає поезії життєвої сили, сприяє створенню унікальної атмосфери та вираженню глибоких емоцій.

Збірка також характеризується використанням багатогранних образів та символів, які сприяють передачі складних думок і філософських роздумів автора. Вони акцентують увагу на сутність людського існування, сенсі життя, відображають різні аспекти культури історії.

Збірка «Тектонічна зона» може зацікавити тих, хто цінує поетичну експериментальність, інтелектуальність та глибину думок. Вона представляє сучасний погляд на поетичне мистецтво, акцентуючи увагу на мовному виразі, звучанні та філософському розумінні світу.

Збірка Володимира Затуливітра – це окремий світ, де слова та образи поєднуються для передачі глибинних думок і почуттів автора. Вона залишає слід у серцях читачів і стимулює їх до роздумів над сутністю життя і власним місцем у ньому.

Отже, збірка «Тектонічна зона» Володимира Затуливітра – це витвір мистецтва, який поєднує у собі оригінальність та глибину відчуттів. За допомогою цієї збірки автор зумів поділитися власними спостереженнями, думками, тощо. Митець експериментував не тільки з художніми засобами, такими як метафора чи порівняння, але й музичними ритмами. Саме це надає збірці особливої атмосфери та легкого вираження емоцій. Дана збірка є актуальною для сьогодення, своєю легкістю та водночас навантаженням чітко показує те, що знаходиться десь глибоко у людській підсвідомості. Збірка

«Тектонічна зона» торкається тем: екології, технологій, політичних проблем, соціальних нерівностей та інших глобальних питань. Більше того, автор задається питанням «що ж буде далі?», керуючись тогочасними реаліями.

У даній збірці ми ознайомилися з поглядами, думками Володимира Затуливітра, а це схиляє читачів задуматися «яка ж насправді його роль у сучасному житті, вклад у майбутнє та інше». Це змушує розглянути та правильно розкласти свої життєві пріоритети.

ВИСНОВОК

Володимир Затуливітер – це талановитий письменник, який активно працював у другій половині XX століття. Його творчість відзначається багатством і різноманітністю тем, стилів та жанрів. Одним із основних рис його творчості є проникнення в глибину людської душі, аналіз і психологізація персонажів.

Затуливітер характеризується майстерністю в описі природних красот, що супроводжується експресивними образами та емоційним забарвленням. Він зміг передати грубу правду життя, соціальні й моральні проблеми нації, подолавши цензурні обмеження. Тематика його творів охоплює різні аспекти суспільного життя, історію, політику, моральні дилеми, філософські роздуми та інші актуальні питання.

У своїх творах Затуливітер використовує різноманітні літературні засоби – від описів до діалогів та монологів, що створює багатогранний образ майстра письма. Його стиль має властиву артистичну красу, поєднану з іронічною глибиною, що заворожує та залишає враження.

Володимир Затуливітер зробив значний внесок у вітчизняну літературу, його творчість заслуговує визнання і дослідження. Широкий спектр питань, що розглядаються у його романах, оповіданнях та інших творах, залишає константний інтерес і заохочує читачів до переосмислення світу навколо них.

Збірка «Теорія крила» Володимира Затуливітера відзначається своєрідністю та специфікою. У цій збірці автор досліджує теми, пов'язані з роздумами над свободою, метою життя та існуванням людини.

Одним із центральних мотивів «Теорії крила» є прагнення до відкриття власного «крила», що символізує розвиток духовності та пошук сенсу у своєму бутті. Збірка переносить читача у світ метафор та образів, спонукаючи до глибоких роздумів про людську природу та її потенціал.

Порівняно з іншими збірками Затуливітера, «Теорія крила» відрізняється своєю експериментальністю та більш емоційним, заглибленим підходом до

тематики. Вона має особливий відтінок філософських роздумів та символічних структур, що робить її унікальною серед інших творів автора.

Вирізняються також багатство образотворчості та ліричність збірки, що привертають увагу читачів до її поетичного характеру. Затуливітер успішно поєднує високу мовну майстерність з філософськими міркуваннями, створюючи неповторний літературний світ в "Теорії крила".

Загалом, збірка «Теорія крила» є важливим етапом у творчості Володимира Затуливітера. Вона відзначається глибокими філософськими роздумами та розробкою власного стилю, який відрізняє її від інших збірок письменника.

Збірки «Полотно», «Тектонічна зона» та «Зоряна речовина» є значним внеском Володимира Затуливітера у сучасну літературу. Ці твори характеризуються складною і оригінальною композицією, багатством образотворчості та сильним емоційним забарвленням.

У збірці «Полотно» Затуливітер висвітлює теми, пов'язані зі суспільством, політикою та моральними дилемами людей. Він аналізує поступову деградацію цінностей у сучасному суспільстві та розмежовує власні ідеали від загальноприйнятих норм.

«Тектонічна зона» розкриває подвійні стандарти і глибоку проблематику сучасного світу. Затуливітер надає особливу увагу питанням існування, сенсу життя та особистісного розвитку, виразно проникаючи в психологію героїв.

У збірці «Зоряна речовина» письменник зосереджується на темах, пов'язаних з природою та космосом. Він описує неймовірну красу природних явищ та відображає безмежну просторову перспективу Всесвіту. Затуливітер спонукає читачів задуматися над місцем людини в цьому великому космосі та серед природних сил.

У загальному, збірки «Полотно», «Тектонічна зона» та «Зоряна речовина» вразливо висвітлюють актуальні проблеми сучасного світу та запрошують читача до глибокого роздуму над сутністю людського буття. Творчість

Володимира Затуливітра слід визнати як одну з важливих літературних появ у ХХ столітті.

Символіка суміжних мистецтв з якими поєднював свою творчість Володимир Затуливатер, дає авторові змогу показати складну панораму художнього явища, яка утворюється з інтерпретованих по-новому символів. Прийоми синтетичного письма й виведені завдяки їхньому застосуванню нові значення традиційних символічних образів є одним із чинників, які допомагають по-іншому поглянути на історично усталену концепцію індивідуального стилю Володимира Затуливітра, оцінити його рецепцію естетичних доктрин неоромантизму, імпресіонізму, експресіонізму початку ХХ століття та шляхи витворення нової стильової парадигми.

Подальше вивчення композиційної та образної своєрідності вірша-екфрази в індивідуальному стилі українських митців дозволить побачити: що глибше проникає автор у внутрішній вимір життя ліричного героя, то ширшає коло значень культурного концепту, образу, символу, введеного в простір мистецького синтезу й репрезентованому в словесному виразі. Завдяки цьому асоціативні поля, витворені традиційним образом із різноплановими за семантикою видозмінами, отримують спільну точку дотику, якою є їхнє архетипне синкретичне наповнення.

Отже, говорячи словами Бориса Олійника, поет із дитинства вже — «весь у слові, як у сповиткові». Поет не збирається нав'язувати нам просвітницького, менторського пізнання всього, що нас оточує. Митець писав свої вірші так, щоб вони захоплювали, змушували повернутися у минуле чи навпаки переносили у майбутнє та різні космічні світи. Наповнював своїх героїв усіма різнобічними людськими якостями, щоб ще більше поглибитися у проблеми простолюду. Кожна з його збірок передає різний часопростір, а це свідчить про те, що Володимир Затуливітер не тримався одної тематики чи ідеї, інколи взагалі здається, що його творчість це постійний хаос. Письменник намагався показати у своїх творах, що людина і природа – це одне ціле. Вписана в пейзаж людина розглядається не лише як частина природи, а і як цілісність набагато вищого

гатунку, складена з почуттів і смислів: із граматичних категорій і найпотемніших виявів метемпсихозу – переселення душі.

Список використаної літератури

1. Баранов В. Стаття про Володимира Затуливітра . Газета \Україна\, 2012. С. 3–4.
2. Гнатюк Н. Національне обличчя держави . Слово Просвіти. 2012. 43 с.
3. Десяті літературні читання пам'яті Володимира Затуливітра, 2012. С. 3–8.
4. Дзюба І. Володимир Затуливітер: «Волію плями — не правопис ліній». Український письменник, 2013. 21 с.
5. Дзюба І. Тернова гора: Поезії (В.І. Затуливітер; Передмова). Київ: Український письменник, 2013. С. 5 – 58.
6. Екфразис: Вербальні образи мистецтва : [монографія] / за ред. Т. Бовсунівської ; [пер. з англ. І. Малішевської, з пол. та рос. Д Литовченка]. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. 237 с.
7. Затуливітер В. Битіє від Серафима [Текст] : [проза : до 75-річчя від дня народження В. Затуливітра]. Київ: Щек, 2018. 477 с.
8. Затуливітер В. Золотий корінь. Зостатись у слові. Київ: Щек, 2019. С. 84 – 87.
9. Затуливітер В. Зоряна речовина. Київ: Молодь, 1985. 104 с.
10. Затуливітер В. Пам'ять глини. Київ: Радянський письменник, 1984. 182 с.
11. Затуливітер В. Полотно. Київ: Дніпро, 1986. 237 с.
12. Затуливітер В. Сумщина. Велика спадщина. Поезія. Суми: Університетська книга, 2019. С. 258—263.
13. Затуливітер В. Тектонічна зона. Київ: Молодь, 1982. 182 с.
14. Затуливітер В. Теорія крила. Київ: Молодь, 1973. 107 с.
15. Затуливітер В. Теперішній час. Київ: Радянський письменник, 1973. 130 с.
16. Затуливітер В. Тернова гора. Київ: Молодь, 2012. 116 с.
17. Затуливітер В. Українська літературна енциклопедія. Т. 2. Київ, 1990. 248 с.
18. Затуливітер В. Чаша жертвна. Київ: Либідь, 2004. 368 с.
19. Затуливітер В. Четвертий із триптиха. Київ: Факт, 2005. 176 с.

- 20.Золотий рельєф: Володимир Затулівітер [Електронний ресурс] // Україна молода, 2010. Режим доступу до ресурсу: <https://web.archive.org/web/20131113045727/http://www.umoloda.kiev.ua/number/131/164/4261/>.
- 21.Історія української літератури ХХ століття : У 2-х кн. Кн. 2. друга половина ХХ століття/ за ред чл.-кор. НАН України В. Г. Доника. Київ: Либідь, 1998. С. 84, 93.
22. Ковалев С. Феномен часу і його інтерпритація. Харків: Колегіум, 2004. 428 с.
- 23.Мендель Ю. Єдність матерії, руху, простору, часу [Електронний ресурс] / Ю. Мендель. Філософія. Режим доступу до ресурсу: [:http://ukrlib.net/filosofiya/714-yednist-materiyi-ruhu-prostoru-chasu.html](http://ukrlib.net/filosofiya/714-yednist-materiyi-ruhu-prostoru-chasu.html).
24. Мендель Ю. Натурфілософська металогія лірики Володимира Затулівітра в контексті поезії 1970-1990 рр. Київ, 2012. 17 с.
- 25.Мендель Ю. Синергетичний вимір художнього простору поезій Володимира Затулівітра. Філологічні трактати, 2011. №2. С. Т.3.
- 26.Науменко Н. Елементи мистецької синестезії у творчості Володимира Затулівітра. Науковий вісник. Філологія., 2020. С.41-46
- 27.Науменко Н. Елементи мистецької синестезії у творчості Володимира Затулівітра. Філологічні трактати., 2011. № 2, Т. 3.
- 28.Науменко Н. Образ макросвіту у мікросвіті художнього твору : монографія. Київ: Сталь, 2013. 356 с.
29. Новиченко Л. Знайомтеся: Володимир Затулівітер. Затулівітер В. Теперішній час. Поезії. Київ, 1977. С. 3—10.
30. Павлюк І. Позажанровик. Газ. Українська література. 2019. С. 4.
- 31.Семенюк Г., Гуляк А., Науменко Н. Літературна майстерність письменника. Київ: Сталь, 2015. 405 с.
32. Слабошпицький М. Час – як дистанція досвіду. Літературні профілі: літературно-критичні нариси. Київ: Радянський письменник, 1984. С. 264–272.

- 33.Снісар Л. Володимир ЗАТУЛИВІТЕР: «Весни без недосвітів немає» [Електронний ресурс] Українська література. 2010. – Режим доступу до ресурсу: warning: array_filter() expects parameter 1 to be array, null given in /home/www/litgazeta.com.ua/htdocs/sites/all/modules/views/modules/node/views_plugin_argument_validate_node.inc on line 59..
- 34.Снісар Л. Післямова. Затуливітер В. Чаша жертвна. Київ: ТОВ «Задруга», 2009. С. 406—411.
- 35.Сопронюк О. Трагічна даль Володимир Затуливітер. Асоціація українських письменників., 2016. С. 18 – 19.
36. Царик Ю. Гордість землі української : до 70-річчя від дня народження Володимира Затуливітра. Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2014 рік. Суми: Сумська ОУНБ, 2013. С. 75–84.